

r. 208/10.

63122

III 1889

Sprawozdanie Komitetu

c. k.

TOWARZYSTWA GOSPODARSKIEGO GALIC.

za rok 1889.

119

Nakładem Towarzystwa gospodarskiego galic.

WE LWOWIE.

Z I. ZWIĄZKOWEJ DRUKARNI WE LWOWIE.

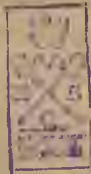
1890,

Treść.

Część I.	Sprawozdanie z czynności Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic. za rok 1889	Str. 5—26
	(Załączniki: Tablica I—IV.)	
Część II.	Sprawozdania Oddziałów c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic. z ważniejszych ich czynności i stanu funduszów za rok 1889	„ 27—46
Część III.	Zamknięcie rachunków c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego za rok 1889	„ 47—57
Część IV.	Budżet przychodów i rozchodów c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego na rok 1890	„ 59—52

63122

IV

Biblioteka Jagiellońska

1002263298

SKŁAD KOMITETU.

PREZYDYUM:

- P. T. Exc. Sapieha Adam Xiążę, Prezes
„ „ Augustynowicz Bolesław, I. Wiceprezes
„ „ Dr. Gross Piotr, II. Wiceprezes

CZŁONKOWIE KOMITETU:

- P. T. Abrahamowicz Dawid
„ „ Breuer Jan
„ „ Brykeczyński Stanisław
„ „ Dr. Barański Antoni
„ „ Czajkowski Władysław
„ „ Giżowski Józef
„ „ Gniewosz Włodzimierz
„ „ Hausner Otton
„ „ Henzel Seweryn
„ „ Dr. Kozłowski Włodzimierz
„ „ Dr. Lubomirski Andrzej Xiążę
„ „ Langie Tadeusz
„ „ Lubomeński Władysław
„ „ Dr. Pilat Tadeusz
„ „ Sapieha Leon Xiążę
„ „ Sapieha Władysław Xiążę
„ „ Stadnicki Stanisław Hrabia
„ „ Schellenberg August
„ „ Dr. Skalkowski Tadeusz
„ „ Tyniecki Władysław
„ „ Wybranowski Leoncyusz
-

SKLAD KOMITETU

PREZIDIUM

1. p. H. J. ...
2. p. ...
3. p. ...

OSTATNI ČLENOVÉ

1. p. ...
2. p. ...
3. p. ...
4. p. ...
5. p. ...
6. p. ...
7. p. ...
8. p. ...
9. p. ...
10. p. ...
11. p. ...
12. p. ...
13. p. ...
14. p. ...
15. p. ...
16. p. ...
17. p. ...
18. p. ...
19. p. ...
20. p. ...

Część I.

SPRAWOZDANIE

z czynności Komitetu c. k. Towarzystwa gosp. galic.

za rok 1889.

Komitet c. k. Towarzystwa gosp. galic. ma zaszczyt przedstawić niniejszem Prześwietnej Radzie Ogólnej sprawozdanie, wykazujące czynności jego w ciągu r. 1889.

Szereg uzyskanych w r. 1889 subwencyj przedstawia się jak następuje:

Subwencye państwowe.

A) W dziale naukowym i statystyki:

I. Na wędrownego instruktora uprawy lnu	950 zł. — ct.
II. Na szkołę chmielarską w Staremsiole	900 „ — „
III. Dla szkoły ogrodniczo-sadowniczej we Lwowie	2.000 „ — „
IV. Na wykłady rolnicze dla włościan	1.500 „ — „
V. Na kursa weterynaryi i kucia koni	400 „ — „
VI. Na wydawnictwo czasopisma a) „Rolnik“ b) „Bartnik“ c) „Sylwan“ }	1.400 „ — „
VII. Na wydawnictwo podręczników gospodarskich	250 „ — „
VIII. Na stypendya naukowe leśne wypłacono subwencyę w Wiedniu 1150 zł., na ręce Komitetu przesłano tylko zaliczkę na podróż stypendystów do Wiednia	50 „ — „
IX. Na plany wzorowe budynków gospodarskich	28 „ 96 „
X. Na statystykę rolniczą (z przyznanych 2.300 zł. połowa)	1.150 „ — „
Razem	8.628 zł. 96 ct.

B) W dziale chowu zwierząt, produkcji roślin i wystaw:

I. Na podniesienie chowu bydła rogatego	16.250 zł. — ct.
II. Na owce i trzodę chlewną } III. Na pszczelnictwo } (z repartycyi 600 zł.)	500 „ — „ 100 „ — „
IV. Na produkcję roślin (z repartycyi 1000 zł.): a) na ogrodnictwo i sadownictwo	500 „ — „
b) na zakupno nasienia lnu	500 „ — „
V. Na maszyny i narzędzia rolnicze	300 „ — „
Razem	18.150 zł. — ct.
Do przeniesienia	26.778 zł. 96 ct.

	Z przeniesienia	26.778 zł. 96 ct.
Doliczywszy zaś:		
a) Wypłacone wprost w Wiedniu stypendya leśne		1.150 „ — „
b) Niepodniesioną dotąd subwencję statystyczną		1.150 „ — „
Okaze się suma ogólna wszystkich uzyskanych w r. 1889 subwencyj rządowych		29.078 zł. 96 ct.

Subwencye krajowe.

I. Na szkołę chmielarską w Staremsiole — na stypendya	240 zł. — ct.
II. Na kursa weterynaryi	300 „ — „
Nadto stała roczna subwencya na cele ogólne	3.000 „ — „
Ogólna suma wszystkich krajowych subwencyj	3 540 zł. — ct.

4) Dział naukowy i statystyki.

I. Subwencya Instruktora uprawy i wyprawy lnu.

Powyższą subwencję (950 zł.) zużył Komitet na utrzymanie Instruktora p. Górskiego i na opędzenie kosztów jego z odnośnym celem styczność mających podróży.

W myśl wskazówek Komitetu przedsiębrał p. Instruktor wycieczki celem pouczenia ludności wiejskiej poprawnej uprawy i wyprawy lnu metodą belgijską. Rozpadają się one na 3 okresy.

Pierwszy trwał od 18. Maja do 1. Lipca i obejmował niektóre miejscowości w powiatach: Cieszanowskim, Jarosławskim i Gródeckim. W zwiedzanych miejscowościach urządzał p. Instruktor wykłady i tak: w Hruszowie (dnia 26. Maja), Czerniławie (30. Maja), Rogóźnie (3. Czerwca), Czerzyku (4. Czerwca), Bruchnału (w Zielone święta), Mużyłowicach (10. Czerwca), Leśniowicach (11. Czerwca), Ożomli (16. Czerwca), Rodatyczach (20. Czerwca), Tuczapach (23. Czerwca), w Kolonii niemieckiej Weissenberg (27. Czerwca), Powitnem (29. Czerwca) i Czerlanach (30. Czerwca).

Celem tych wykładów było pouczanie o uprawie roli pod len, użyciu odpowiedniemi nawozów, o zmianie nasienia, o moczeniu lnu i wyprawie włókna.

Niektóre prelekcyje cieszyły się, dzięki staraniom miejscowych księży proboszczów i wiejskich nauczycieli, znaczną liczbą uczestników, którzy interpelacyami okazywali zainteresowanie się przedmiotem.

Po jednotygodniowym odpoczynku rozpoczął p. Instruktor w myśl rozporządzenia Komitetu z dnia 4. Lipca L. 1065/89, z dniem 8. Lipca drugi objazd trwający do 4. Sierpnia.

Podróż ta miała, prócz udzielania nauki w okolicach, które nie korzystały dotychczas z takowej, dwojaki cel, to jest: 1. praktycznego pouczenia moczenia i suszenia lnu, i 2. wyszukania w podgórszych okolicach kraju plantatorów chętnych do próbnym upraw lnu na produkcję nasienia.

Pierwszemu celowi uczynił p. Instruktor zadość w Oleszycach, Niemstowie i Staremsiole, gdzie się odbywało pod jego dozorem moczenie lnu w wodzie, wyjmowanie i następne rozstawianie w stożki, która to czynność zajęła czas dziesięciodniowy. Odnośnie do drugiego celu zauważyć należy, iż Komitet sprowadza dla użytku krajowych producentów od długiego szeregu lat nasienie lnu rygijskiego i parnawskiego.

Widząc jednak, że w Szkocyi, Tyrolu i na Szląsku zaczynają z dobrym skutkiem naśladować produkcję lnu praktykowaną od dawna w nadbałtyckich krajach, postanowił Komitet w okolicach górskich i podgórszych kraju naszego przeprowadzić próbne uprawy lnu na nasienie, by móżdż w przyszłości w miejsce nasienia lnu importowanego używać nasienia wyprodukowanego w tychże okolicach.

By jednak doświadczenia te dawały rękojmię pewności, postanowiono przeprowadzić owe próbne uprawy przez szereg czteru po sobie następujących lat, gdyż tylko w ten sposób można się zapewnić, czyli to nasienie zupełnie się nie wyrodi w czwartym roku, jak to dotąd doświadczano u plantatorów lnu w zachodniej części kraju.

Kierując się tą zasadą, wysłał Komitet p. Instruktora w górskie okolice powiatów Samborskiego, Turczańskiego i Liskiego celem zbadania miejscowych warunków i pozyskania dla tej sprawy chętnych plantatorów.

Wynik okazał się ten, iż w powiecie Samborskim zgłosiło się trzech, w Turczańskim i w Liskim po dwóch plantatorów, którzy obowiązali się przeprowadzić czteroletnią próbę i przedkładać corocznie Komitetowi odnośne sprawozdania.

Dla nadania doświadczeniom jednolitości i dokładności wypracował członek Komitetu p. Władysław Lubomęski, dyrektor wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, dotyczącą instrukcję, która zostanie interesowanym przed rozpoczęciem akcji rozesłaną. Przy sposobności objazdu rzeczonych powiatów miał p. Instruktor w niektórych gminach pouczenia, jakoto w Czukwi, Łukawicy, Manastercu, Podbużu i Łomnej.

Trzecia podróż była przedsięwzięta na zlecenie Komitetu z dnia 17. Sierpnia L. 1214/89 w powiat Cieszanowski i Jaworowski w czasie od 24. Sierpnia do 5. Października. Podczas takowej zwiedził p. Instruktor Rogoźno (24. Sierpnia), gdzie u X. Dobrzańskiego uczył moczenia lnu w wodzie, Oleszyce, Cieszanów, Niemstów i Staresioło, udzielając wszędzie potrzebnych wskazówek, biorąc się po wymoczeniu i wybieleniu lnu do tarcia, miedlenia i trzepania na trzepaczkach.

Celem przyzwyczajania ludności do używania szczotek do czesania, udzielał on plantatorom lnu tej nauki na szczotkach, umyślnie ze sobą przywiezionych, zostawiając je przez pewien przeciąg czasu w każdej miejscowości. W Zawadowie (29. Sierpnia) zmanifestował p. Instruktor swą czynność odbyciem wykładu, kładąc w nim nacisk na konieczność zmiany nasienia i korzyść moczenia i następnego suszenia włókna na słońcu w przeciwstawieniu do używanego roszenia i następnego suszenia w piecach.

Dnia 30. Września przybył do Rogoźna i zabawił tu dni cztery ucząc obchodzenia się z trzepaczką i zalecając ludności, uprawiającej len w znacznej ilości, zbiorowe odsełanie włókna wprost do fabryk (której adres został podany) z pominięciem żydowskich handlarzy, wyzyskujących producentów przy zakupnie mniejszych ilości włókna.

Przy końcu sprawozdania swego narzeka p. Instruktor na tegoroczną i producentom lnu dotkliwie we znaki dającą się posuchę, powiadając: „przy końcu zaznaczyć mi wypada iż ostatnia podróż moja w jesiennym sezonie r. b. nie miała tylu stron dodatnich co w latach ubiegłych, gdyż nierzadko trafiła się zetknąć z ludźmi okazującymi niechęć i zwątpienie spowodowane niepomyślnym w r. b. urodzajem, skutkiem posuchy wynikłym, a zwłaszcza z plantatorami, którzy zebrali tego roku do 40% mniej i o 30% gorszego plonu. To też wszędzie objawiało się zniechęcenie i chęć zadowalania sobie jak najmniej pracy“.

„Konopie w powiecie Jaworowskim nie wiele od posuchy ucierpiały, wszędzie były dość dobre, tylko jakościowo nie zadowolili; w powiecie Cieszanowskim tak len jak i konopie były mniej niż średnie. W wielu miejscowościach wskutek letniej posuchy sadzawki i inne zbiorniki wody, przeznaczone do moczenia lnu powysechały tak, że ludzie nieraz o pół mili i więcej lny i konopie do moczenia wozić musieli, co wszystko wpływało naturalnie na zniechęcenie i wielu zadowolilo się rozścieleniem lnu na rosie“.

Na zakończenie działu tego dodać należy, iż Komitet w uwzględnieniu niekorzyści, jakie przedstawia czesanie lnu na krajowych, nader lichej konstrukcyi szczotkach, uchwalił zakupić w zagranicznej fabryce 2 kompletne garnitury jakoteż 3 pary grubszych szczotek, celem rozdania tychże w okolice najbardziej uprawą lnu się trudniące, przyczyniając się w ten sposób z jednej strony do rozpowszechnienia racjonalnej uprawy lnu, a z drugiej do podźwignięcia przemysłu krajowego. Jest bowiem niewątpliwą rzeczą, że skoro plantatorzy oswoją się z takimi szczotkami, liche dotychczasowe wyrób wyrugowany zostanie, natomiast rozwinie się przemysł krajowy, który z czasem w doskonałości zagranicznemu dorówna.

II. Subwencya szkoły chmielarskiej w Staremsiole.

Ministerstwo udzieliło na utrzymanie tej szkoły kwotę 900 zł. i 4 stypendya po 60 zł. Wydział krajowy wypłacił także kwotę 240 zł. na stypendya dla czterech uczniów.

Na mocy konkursu pod dniem 6. marca rozpisanego, zgłosiło się czternastu kandydatów, z tych przyjęto na stypendya rządowe: Kopeckiego, Ozigowicza, Petrowicza i Toczka (w miejsce Tar-sińskiego, który się na czas nie stawił), a na krajowe: Bernackiego, Piątkiewicza, Ślipka i Olejarza. Kierownictwo szkoły spoczywało podobnie jak roku ubiegłego w rękach doświadczonego pana Wilhelma Bischofa.

Postępy uczniów nie pozostawiały nic do życzenia i zadowolniły wszystkich obecnych na odnośnym egzaminie, który się odbył dnia 5. Listopada.

Prócz referenta Komitetu dla spraw chmielarskich pana Józefa Gizowskiego i delegata p. Władysława Lubomęskiego, dyrektora wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, zaszczytliwą obecnością szkołę: p. Kuryłowicz, starosta z Bóbrki, p. Felicyan Szybalski z Morawicy, przez Komitet na ten cel umyślnie zaproszony i miejscowy X. proboszcz.

Z odnośnego Komitetowi przez komisję przedłożonego sprawozdania przytaczamy następujący ustęp:

„Pan Bischof rozpoczął egzaminowanie i pytał każdego ucznia tak długo z rozmaitych części przedmiotu, iż obecni mogli odnieść dokładne przeświadczenie o rozmiarze, w jakim uprawę chmielu wykładano i o wiedzy, jaką nabył każdy uczeń poszczególnie. Po egzaminie w sali poszliśmy z uczniami na chmielnik, gdzie uczniowie możliwe w tej porze roboty wykonywali i przekonali nas, że je dobrze wykonywać się nauczyli“.

„Zakres nauki był w b. r. tenże sam, co w roku zeszłym, nie rozpisujemy się tedy o nim, nadmienając tylko, że wszyscy obecni uznali go za właściwy i stosunkom naszym odpowiedni, że ćwiczenia w robotach prowadzone były starannie, nie mamy więc całości nic do zarzucenia“.

Z ośmiu powyżej wymienionych uczniów uznano Szczepana Petrowicza i Stanisława Kopeckiego za uzdolnionych na samoistnych chmielarzy; Antoniego Bernackiego, Mikołaja Ślipka, Józefa Olejarza i Kazimierza Piątkiewicza za uzdolnionych pomocników chmielarskich, a Jędrzeja Toczkę i Ignacego Ozigowicza za pomocników przy chmielarniach z uwagą, iż powtórzenie kursu byłoby im wskazane.

Po odbyciu egzaminu odbyli uczniowie pod kierownictwem Instruktora pana Smalawskiego wycieczkę do Lwowa celem zwiedzenia składu chmielu p. Weinreba, połączonego z siarkarnią.

III. Subwencya szkoły ogrodniczej.

Na utrzymanie tej pod kierownictwem Tow. ogrodniczo sadowniczego we Lwowie zostającej szkoły wypłaciło Ministerstwo jak i laty poprzednimi kwotę 1500 zł., prócz tego przyczyniło się kwotą 500 zł. do pokrycia niedoboru z lat dawniejszych, szczególnie zaś z r. 1888 pochodzących.

Szkoła ta, w której udzielali nauk profesorowie wykazani w r. u., była uczęszczaną przez 9 uczniów, z tych ukończyło naukę 4, wystąpiło w ciągu roku 3, pozostało więc nadal 2.

Egzamin odbył się dnia 22. Grudnia w obecności delegata Komitetu, prof. Tynieckiego i dał wynik zupełnie zadawalniający.

Na wystawie urządzonej we Lwowie przez Zarząd „Kółek rolniczych“ wystąpiło Towarzystwo ze swoimi produktami warzywnymi i uzyskało pochwałę.

Wspomnieć tu należy, iż szkoła ulegnie w niedalekiej przyszłości reformie, od dawna bowiem kielkująca myśl zlania się Towarzystwa ogrodniczo sadowniczego z Towarzystwem pszczelnico-ogrodniczym zostanie wkrótce zrealizowaną i przyznać wypada, iż złączenie się tych, jednakże cele mających Towarzystw, wyda niewątpliwie wynik dodatni.

IV. Subwencya na wykłady rolnicze dla włościan.

Idąc za zwyczajem, przyjętym laty ostatnimi, przeznaczył Komitet subwencję na wykłady rolnicze głównemu zarządowi Kółek rolniczych, wypłacając z powyższej kwoty:

A) Towarzystwu Kółek	1.200 zł.
B) " pszczelniczemu na misye pszczelnicze	300 "
- ad A.* Główny zarząd „Kółek“ odbył lustracye z pouczeniami gospodarstw włościańskich za pomocą trzech lustratorów, t. j.:
- P. Zyg. Gawareckiego w 34 gminach powiatów: Kolbuszowa i Nowy targ.
 - P. Seweryna Wiśniewskiego w 28 gminach powiatów Limanowa, Lwów, Przemyślany, Brzeżany i Podhajce.
 - P. Władysława Szybińskiego w 32 gminach powiatów: Złoczów, Przemyślany, Stryj, Dolina i Kałusz.

Łączny koszt tych lustracyj wynosił 1.066 zł. 81 ct., pozostałość w kwocie 133 zł. 19 ct. zużyta zostanie w r. 1890 na kontynuowanie takowych.

Ze względu, iż czynność lustratorów nie jest ukończoną i że zarząd główny Kółek rolniczych nie mógł przedłożyć jeszcze odnośnego sprawozdania, nie możemy podać bliższych szczegółów i jesteśmy zniewoleni ograniczyć się na tej ogólnikowej wzmiance. Po przeprowadzeniu rzeczonych lustracyj ogłosi Zarząd drukiem wyczerpujące sprawozdanie, na podstawie którego opracuje Komitet podobnie jak w latach poprzednich treściwą relacyę dla użytku Wysokiego c. k. Ministerstwa rolnictwa.

ad B. Towarzystwo pszczelnicze użyło subwencji 300 zł. na urządzenie misyj pszczelniczych w różnych Oddziałach swego Towarzystwa, jako to: Bocheńskim, Brodzkim, Jarosławskim, Kałuskim, Kopyczyńskim, Kołomyjskim, Kozłowskim, Lwowskim, Myślenickim, Sokalskim, Strussowskim, Strzeliskim, Załozieckim, Zakliczyńskim i t p., odbywszy 32 misyj i 15 demonstracyj, w których brało udział przeciętnie po kilkudziesięciu włościan. — W okolicach tych rozdano 750 egz. ilustrowanego kalendarza na r. 1889 zawierającego popularne rozprawy pszczelniczo ogrodnicze, 170 egz. rocznika „Bartnika“, po 17 egz. „Bartnictwa i Miodosytnictwa“, oraz 1 ul z pszczołami i przyborami.

Wydatek wynosił kwotę 412 zł., nadwyżkę rozchodu pokryło Towarzystwo z własnych funduszków.

V. Subwencye kursów weterynaryi.

Tegoroczne na te kursa z zasiłków państwowych i krajowych udzielone subwencye zostały w dwojaki sposób zużytkowane.

- Subwencję państwową udzieloną w wysokości 400 zł., przyznano w myśl uchwały komitetu z dnia 13-go Lipca trzem Oddziałom, prenotowanym jeszcze w roku 1888-ym i rozdzielono ją między takowe następująco:

Oddziałowi Jarosławskiemu na kurs kucia koni	150 zł.
" Kołomyjskiemu " " " " "	50 "
" Stanisławowskiemu na kurs weterynaryi	200 "

- Subwencję krajową udzieloną w wysokości 300 zł. przyznano w myśl odezwy Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 23-go Lipca 1889 L. 27.105 na urządzenie w okolicach nawiedzonych zarazą pyskową jednodniowych pouczeń o zarazie racie i pyska i o najczęściej u zwierząt gospodarskich zdarzających się chorobach.

ad a) Subwencya państwowa została w tym roku jedynie przez Oddział Stanisławowski zużytkowaną, Oddziały Kołomyjski i Jarosławski odłożyły zamierzone kursa kucia koni na Maj r. 1890.

Oddział Stanisławowski urządził za zezwoleniem Komitetu w miejsce kursu weterynaryi kurs kucia koni, przy którym c. k. weterynarz pan Pawlikiewicz wykładał dodatkowo w krótkim za-

rysie anatomię i fizyologię zwierzęcą, demonstrując przytem w miejskiej rzeźni na okazach zabitych bydła i pouczając pobieżnie o najczęściej się zdarzających chorobach z podaniem środków leczniczych.

Kurs kucia koni odbył się w Stanisławowie w czasie od 16 go do 23 go Października i liczył 36 słuchaczy (kowali), z których przypadało na pow. Stanisławowski 17
 " " Bohorodczański 12
 " " Nadwórniański 7

Nauki teoretycznej udzielał p. Pawlikiewicz na podstawie anatomii i fizjologii kopyta, podkuwanie normalnych i anormalnych kopyt, choroby kopyt i sposoby leczenia takowych.

Udzielanie nauki praktycznej powierzono panu Chauerowi, majstrowi kowalskiemu lwowskiej szkoły weterynaryi, który wywiązał się z tego zadania ku największemu zadowoleniu Oddziału Stanisławowskiego, jak to dowodzi następujący ustęp przedłożonego Komitetowi przez tenże Oddział sprawozdania:

„Pan Henryk Chauer, nauczyciel kucia koni, z szczególną zręcznością, darem osobliwszym, tak w wykonaniu własnoręcznem roboty w obrobieniu podkowy, odpowiednio do ustroju kopyta na okazach wielu koni do podkucia przyprowadzonych, jakoteż i objaśniającym wykładem zainteresował pobierających naukę kowali tak dalece, że na wyścigi starali się przez nauczyciela wskazanym warunkom odpowiedzieć“.

„Rada Oddziału dziękując Świątelnemu Komitetowi za udzieloną na ten cel subwencyę nadmienia, że podobne często powtarzające się kursa nauki kucia koni, przyniosą niezawodnie znakomite korzyści, nie tylko dla kowali ale daleko większe dla właścicieli koni, gdyż nie będzie tyle mnogich wypadków kalectwa, jakiemu konie przez nieumiejętne kucie ulegają“.

Przy egzaminie odbytym z końcem kursu, wyszczególniono 4-ech najlepszych słuchaczy, obdarowując ich odpowiedniem naczyniem kowalskiem.

Ogólne koszta wynosiły 203 zł. 53 ct., z których pokrył Oddział z własnych funduszów kwotę 3 zł. 53 ct.

Prócz powyższego kursu odbyły się z roku poprzedniego na rok 1889 odroczone kursa, a to weterynaryi w Zbarażu, a w Sokalu kucia koni, na które w roku ubiegłym Komitet przeznaczył subwencyę (patrz str. 8 zeszłorocznego sprawozdania Komitetu).

Kurs weterynaryi, odbyty w Zbarażu za staraniem Oddziału Tarnopolskiego w czasie od 3-go do 13 go Lutego, zgromadził 70 słuchaczy przeważnie włościan i oglądaczy bydła, którzy z nadzwyczajnem zajęciem słuchali nauki i był tem bardziej pożądanym, iż w tym najdalej wysuniętym zakątku wschodniej części kraju, gdzie gospodarstwo opiera się przeważnie na trójpolówce, wykłady o hodowli bydła wielce doniosłe mają znaczenie.

Uwzględniając te stosunki, zastosował prelegent Dr. Barański swój wykład do niższego poziomu tamtejszego gospodarstwa mniejszej własności i wytykał główne wady w hodowli, a w części weterynaryjnej omawiał przedewszystkiem często w tym powiecie panujące choroby zaraźliwe.

Niezamożni słuchacze stanu włościańskiego pobierali po 4 zł., a nauczyciele wiejscy po 10 zł. subwencyi za cały czas trwania wykładu, przy końcu którego rozdzielono premie między najpilniejszych.

Ogólne koszta wynosiły 569 zł. 92 ct., na pokrycie których miał Oddział od Komitetu (z funduszów państwowych i krajowych) kwotę 320 zł. a resztę wydatków pokrył z zasiłku Oddziału powiatowego w Zbarażu i z własnych funduszów.

Kurs kucia koni, urządzony przez Oddział Bełzko-Sokalski w Sokalu w czasie od 21-go do 28-go Września, zgromadził 63 słuchaczy, z których 25 pobierało stypendya, a 17 otrzymało premie przy zakończeniu wykładów.

Prelegentem był p. Kretowicz, profesor c. k. szkoły weterynaryi we Lwowie.

Ogólne koszta wynosiły 297 zł. 04 ct., na których pokrycie użytkował Oddział rządową przez Komitet w wysokości 150 zł. udzieloną subwencyę i zasiłek odnośnej Rady powiatowej w kwocie 50 zł., nadwyżkę zaś rozchodu pokrył z oddziałowych funduszów.

ad b) Tegoroczna przez Wysoki Wydział krajowy na cele popularnych kursów weterynaryi w wysokości 300 zł. udzielona dotacja, została jak już powyżej wzmiankowane było, użyta na urządzanie jednodniowych pouczeń w miejscowościach nawiedzonych zarazą pyskową.

Na mocy okólnika, do 13-tu tą zarazą dotkniętych Oddziałów rozesłanego, przyznano zgłaszającym się następujące subwencje:

1. Powiatowi Cieszanowskiemu w kwocie	80 zł.
2. Oddziałowi Przemyskiemu	"	28 "
3. " Przemysłańskiemu	"	30 "
4. " Stanisławowskiemu	"	112 "
5. " Żółkiewskiemu	"	35 "

Wszystkie w tym względzie zarządzone prelekcje wykonał przez Komitet uproszony prof. Dr. Barański.

Dzięki darowi Dra Barańskiego spopularyzowania nauki i jego znanstwu krajowych stosunków było możebne obznajomienie w jednodniowym wykładzie słuchaczy z wieloma dla nich tak pożądanymi wiadomościami.

Z przyjemnością podnosi Komitet na podstawie otrzymanych sprawozdań, iż każdy z tych wykładów cieszył się znaczną liczbą uczestników (przeważnie włościan), którzy zdradzali wielkie zainteresowanie się omawianym przedmiotem, słuchali ze skupioną uwagą wykładu i zasypywali formalnie prelegenta rozlicznymi zapytaniem.

Z rzeczonych sprawozdań Oddziałowych widzi Komitet ku swemu zadowoleniu, iż myśl urządzania tych „jednodniówek“ odpowiedziała prawdziwej potrzebie, dotykały one bowiem najbardziej na czasie będącej sprawy i jeśli się zważy na kilkumilionowe straty, jakie kraj wskutek weterynaryjno-policyjnych przepisów rządowych, ograniczających handel trzodą chlewną rok rocznie ponosi, niepodobna zapoznać doniosłości, jaką przedstawiają takie pouczania mające na celu rychlejsze zwalczanie i stłumienie źródeł tej zarazy wewnątrz kraju.

Cyfrowy wykaz wykładów tych przedstawia się następująco:

Nazwa Oddziału	Nazwa miejscowości	Czas odbycia wykładu	Liczba słuchaczy	Wysokość udzielonej subwencji
Pow. Cieszanów	Oleszyce	od 10. Września	57	80 zł.
	Lubaczów		54	
	Cieszanów	do 13. Września	47	
Przemysł	Przemysł	28. Października	200	28 "
Przemysłań	Przemysłań	8. Października	100	30 "
Stanisławów	Bohorodczany	6. Października	73	112 "
	Halicz	7. Października	87	
	Stanisławów	26. Listopada	61	
Żółkiew	Żółkiew	3. Września	200	35 "

Z udzielonej przez Wysoki Wydział krajowy subwencji wypłacono Oddziałom 285 zł., resztę w kwocie 15 zł. zużyto na opędzenie pomniejszych wydatków, jako to portoryów, druków itp.

VI. Subwencya „Rolnika“, „Bartnika“ i „Sylwana“.

Na powyższe cele miał do dyspozycji Komitet kwotę 1.400 zł., z której użył na

podtrzymywanie wydawnictwa Rolnika	1.200 zł.
„	„	Bartnika	100 „
„	„	Sylwana	100 „

Obowiązkowych 150 egz. każdego numeru „Rolnika“ przesłano bezpłatnie Wysokiemu c. k. Namiestnictwu celem obesłania szkół ludowych i seminariów nauczycielskich. Oba powyższe dla „Bartnika“ i „Sylwana“ przyznane zasiłki wypłacono redakcyom odnośnych pism.

VII. Subwencya podręczników gospodarskich.

Jak z zeszłorocznego sprawozdania wiadomo, pozostała w przechowaniu c. k. Namiestnictwa restancya w kwocie 278 zł. 95 ct., zarezerwowana na wydawnictwo przerobionego przez profesora Tynieckiego podręcznika: „Uprawy wierzby koszykarskich“.

Ponieważ zdawało się początkowo, iż publikacya ta pociągnie za sobą koszt co najwyżej 250 zł., wniósł Komitet do c. k. Namiestnictwa odpowiednie przedstawienie, wskutek czego wyasygnowało Wysokie c. k. Namiestnictwo kwotę 250 zł. na ten cel, a pozostałą resztę 28 zł. 96 ct. na rachunek funduszu przeznaczzonego na wydawnictwo planów wzorowych budynków gospodarskich.

W ciągu jednak tego wydawnictwa okazała się potrzeba znacznieszego powiększenia rzeczonyj broszurki, w skutek czego preliminarowane koszta zostały przewyższone, dochodząc do wysokości 386 zł. 58 ct., a powstały niedobór w kwocie 136 zł. 58 ct. musiał być na razie pokryty z funduszu Towarzystwa.

Ze zrobionego nakładu użyto pewną część do bezpłatnego obesłania bibliotek krajowych, szkół rolniczych, wszystkich Oddziałów Towarzystwa itp., resztę zaś przeznaczono po bardzo przystępnej cenie do rozsprzedaży.

VIII. Subwencya planów wzorowych budynków gospodarskich.

Powołując się na to, co w poprzednim rozdziale wypowiedziane było, nadmienić jedynie wypada, iż restancya z subwencyi podręczników gospodarskich (28 zł. 96 ct.), została wcieloną do pozostałego funduszu państwowego, udzielonego laty ubiegłymi na wydawnictwo planów budynków gospodarskich posiadłości mniejszej i średniej tak, że Komitet na ten cel dysponuje obecnie kwotą 261 zł. 26 ct.

Zniósłszy się w tej mierze z Towarzystwem politechnicznym we Lwowie, mamy niepłonną nadzieję rychłego doprowadzenia do końca tej od dawnego już czasu rozpoczętej pracy.

IX. Subwencya stypendyów leśnych.

Z powołaniem się na zeszłoroczne sprawozdanie (str. 9), przypomnąć nam jedynie wypada, iż mamy na leśnym oddziale wyższej szkoły kultury ziemiańskiej w Wiedniu dwóch w zeszłym roku przez Ministerstwo na państwowe stypendya przyjętych słuchaczy, pp. Karola Peczekę i Leopolda Kesselringa, którzy się doskonałymi postępami w naukach wykazują. Na stypendyum posiłkowe o rocznych 300 zł., opróżnione po ś. p. Friedmanie, przedstawił Komitet Ministerstwu słuchacza wyższej szkoły kultury ziemiańskiej p. Władysława Zarańskiego, którego wybór raczyło zatwierdzić Ministerstwo reskryptem z dnia 15-go Października.

Z przyjemnością zaznaczyć wypada, iż stypendysta ten nie zawiódł pokładanych w nim nadziei Komitetu, zdał bowiem pierwszy ogólny egzamin państwowy z wyszczególnieniem.

X. Subwencya statystyczna.

Kiedy w roku zeszłym zdawaliśmy sprawę z użycia subwencji statystycznej i z działalności z jej pomocą rozwiniętej, podnieśliśmy, iż nie wszystkie wykazy, jakich zażądało c. k. Ministerstwo rolnictwa na poczet roku 1888-go, były podówczas już gotowe, uważamy więc za nasz obowiązek podać obecnie, iż zaległym zobowiązaniom stało się następnie w całej pełni zadość a c. k. Ministerstwo rolnictwa wyasygnowało nam drugą połowę subwencji już w miesiącu Marcu, nim jeszcze wszystkie nasze prace były gotowe.

W tej wypłacie subwencji przed ostatecznym wypełnieniem wszystkich warunków przy przyznaniu subwencji wymaganych widzimy dowód ufności i względności ze strony c. k. Ministerstwa rolnictwa, względności na nieliczne siły, jakimi Komitet przy pracach statystycznych rozporządza, względności z drugiej strony na to, iż subwencje statystyczne z lat ostatnich nie dorównują swą wysokością subwencyom przyznawanym w latach dawniejszych, wymagania zaś są wyższe o wiele. Chcąc im uczynić zadość potrzeba więcej pracy i starań a pomimo to nie można ze wszystkim naraz wydażyć i tylko stopniowo, kolejno, w miarę większej ważności przedmiotu, da się cały program wypełnić. Podobnie ma się rzecz z programem i postępem prac statystycznych, żądanych przez c. k. Ministerstwo za rok 1889. Nie zawiera on prócz mniejszej doniosłości szczegółów nowych wymagań, nie zdołaliśmy przecież jednak podziśdziem załatwić wszystkich dodatkowych wykazów, a gotowym jest tylko wykaz główny, t. j. wykaz zbiorów.

Co prawda, zestawienie wykazu zbiorów w roku tak niepomyślnym, jak rok 1889 jest trudniejszym niż po inne lata.

Sądząc z raportów periodycznych, nadsyłanych nam od początku wiosny — bo oparci na praktyce kilkunastoletniej o raporty te postaraliśmy się również i w ciągu 1889 roku — przewidywaliśmy, iż skutkiem niszczącego wystąpienia myszy w jesieni roku 1888, ostrej i przeciągłej zimy a wreszcie skutkiem uporczywej posuchy rok 1889 zapisze się smutno w pamięci gospodarzy. W chęci uzyskania o ile możności dat dokładnych, już w odezwie wydanej do delegatów naszych z dnia 24. Lipca 1889 do L. 1173 zwróciliśmy ich uwagę na to, że prawdopodobnem jest, iż skutkiem wyżej wspomnianych niepomyślnych wpływów zmieniają się znacznie rozmiary niektórych upraw, bo rzeczywiście zaraz z wiosną mieliśmy już dużo doniesień o przeorywaniu znaczniejszych obszarów żyta, pszenicy i koniczyny. Równocześnie położyliśmy także nacisk na możliwość groźnej sytuacji, jaka powstanie skutkiem małej wydajności zbioru siana z łąk, koniczyny z pierwszego pokosu i ubóstwa na słomę zboża, które podówczas jeszcze na pniu stało. Chcieliśmy w ten sposób zwrócić zawczasu uwagę naszych pp. korespondentów na stosunki, które w miarę zapanowania i istnienia na większej przestrzeni musiały obniżyć rezultaty produkcji rolniczej i powinny znaleźć swój wyraz w dostarczonych danych. Zarazem zależało nam jeszcze więcej niż w innych latach, by do opracowania wykazu zbiorów przystąpić z zapasem dat licznych i wiarogodnych.

Dla tego odnieśliśmy się do oddziałów Towarzystwa z prośbą, by swym wpływem przyczyniły się do pomnożenia zastępu naszych współpracowników. Musimy przyznać, iż Oddziały poparły nas skutecznie i dzięki ich interwencji pozyskaliśmy nieco nowych sił, nie tyle jednak, ileby dla rzeczy i podniesienia wartości prac statystycznych było pożądanem, dla tego nie wahamy się powtórzyć dorocznej naszej prośby, by chętni do pomocy w pracach statystycznych raczyli podać swe adresy w biurze komitetu.

Tylko przy licznych współdziałale członków Towarzystwa, tak aby mniej więcej z każdej okolicy można liczyć na pozyskanie dat, można osiągnąć cel związany z pracami statystycznymi, jakim jest wierne i o ile można dokładne przedstawienie w cyfrach istniejących stosunków i osiągniętych rezultatów.

Dla tego obok całej sumienności dołożonej przy ocenieniu i spożytkowaniu nadesłanych przez naszych delegatów dat, chcąc mieć lepszy pogląd na stan rzeczy, wglądaliśmy i w inne źródła, skąd można było się zapoznać z rezultatami tegorocznych zbiorów, a obecnie podajemy z opracowanego wykazu zbiorów z roku 1889 ważniejsze daty nie bez pewnej jednak jeszcze obawy, czy poniżej podane cyfry odpowiedzą w całej pełni wyjątkowym stosunkom i rezultatom minionego roku.

W roku 1889 wzięto pod uprawę w obrębie Towarzystwa

	hektarów		hektarów
Pszenicy ozimej	228 337	Kapusty w ogrodach i na łąkach	(7.695)
„ jarej	25.897	„ w polu	19.161
Żyta ozimego	368.649	Koniczyny na paszę	94 271
„ jarego	17.162	„ nasiennej	(10.399)
Jęczmienia jarego	249.685	Wyki „	25.061
„ ozimego	300	„ na paszę	22.381
Owsa	448.177	Mieszanki	23.262
Hreczki	91.422	Innych roślin pastewnych . .	13.018
Prosa	26 843	Rzepak	7.034
Kukurudzy	107.391	Chmielu	1.402
Grochu	58.796	Lnu	14.458
Bobu	28.621	Konopi	30.685
Ziemiaków	252.012	Tytoniu	1.848
Buraków pastewnych	12.534	razem roli	2,168.407

Z roli pozostawiono ugorem 430.207 hektarów, z łąk zaś w ogólnym obszarze 696.664 hektarów skoszono 465.138 hektarów.

Zebrano zaś	ogółem plonu	z hektara	miara	Zebrano zaś	ogółem plonu	z hektara	miara
Pszenicy ozimej	1,892.928	8.30	htl.	Kapusty	867.081	34. „	ctm.
„ jarej	170.123	6.60	„	Koniczyny na paszę	1,009.317	10.70	„
Żyta ozimego	3,222.810	8.70	„	„ nasiennej	6.370	0.60	htl.
„ jarego	108.663	6.30	„	Wyki nasiennej	158.925	6.30	„
Jęczmienia jarego	1,859.965	7.40	„	„ na paszę	240.799	10.80	ctm.
„ ozimego	2.207	7.30	„	Mieszanki	250.669	10.80	„
Owsa	3,792.574	8.50	„	Innych pastewnych	157.501	12.10	„
Hreczki	675.260	7.40	„	Rzepak	45.064	6.40	htl.
Prosa	276.205	10.30	„	Chmielu	4.935	3.50	ctm.
Kukurudzy	1,044.521	9.70	„	Lnu	38.581	2.70	„
Grochu	499.409	8.50	„	Konopi	111.011	3.60	„
Bobu	241.624	8.40	„	Tytoniu	—	—	—
Ziemiaków	31,077.689	123. „	„	Siana	5,195.974	11.20	ctm.
Buraków pastewnych	1,651.666	132. „	ctm.				

Plonu tytoniu nie podajemy, bo daty odnośne mamy dotychczas tylko w części dostarczone, nie wątpliwie jednak otrzymamy je i uzupełnimy niemi wykaz przedłożony c. k. Ministerstwu.

Do cyfr powyższych uważamy za nasz obowiązek dodać kilka wyjaśnień. Spotykamy się niemal przy każdej rubryce z rezultatem plonu przeciętnego znacznie niższym jak po inne lata osiągnięto z tej samej jednostki (t. j. z hektara) przestrzeni a w konsekwencji i ze znacznym obniżeniem ryczałtowej produkcji poszczególnych ziemiopłodów, (z wyjątkiem ziemniaków, których zbiór na ilość wypadł pomyślnie). Podnieść także musimy na tem miejscu, iż nieurodzaj roku 1889 dotknął szczególnie okolice zaliczające się do najżyźniejszych, jak Podole i Pokucie tak, że przeciętne naszego wykazu, będące wynikiem obliczeń opartych na danych z wszystkich stron kraju, mogą dla niektórych okolic, nawiedzonych groźniej klęską nieurodzaju, wydać się jeszcze za wysokimi. Do obniżenia jednak ryczałtowej produkcji przyczynił się przy kilku ziemiopłodach (jak przy pszenicy, życie, koniczynie, nie tylko słaby plon. odegrało tu znaczną rolę także zmniejszenie się rozmiarów przestrzeni przeznaczonej pierwotnie pod uprawę tych ziemiopłodów, które, jak to już nadmieniliśmy, nastąpiło skutkiem niefortunnego stanu tych ziemiopłodów po wyjściu z zimy i powstałej stąd konieczności do zmiany w rozporządzeniu rolą

Zmarnione oziminy przyorano, obsiano w części zbożem jarem i tem tłómaczy się znowu fakt powiększenia się rozmiarów niektórych upraw zboża jarego.

Jeżeli słabym jest zbiór w ziarnie, gorszym i smutniejszym stosunkowo jest zbiór w słomie. Przytaczamy tu dla przykładu cyfry wydatku ważniejszych ziemiopłodów w słomie.

I tak zebrano słomy ogółem		z hektara w przecięciu	
Pszeniczy ozimej	2,597.353 centn metr.	11 40	centn. metr.
" jarej	239.298 " "	9-20	" "
Żyta ozimego	4,357.346 " "	11-80	" "
" jarego	173.721 " "	10-10	" "
Jęczmienia jarego	2,081.748 " "	8-30	" "
" ozimego	3.213 " "	10-70	" "
Owsa	3,672.677 " "	8-20	" "
Hreczki	744.711 " "	8-10	" "

W roku 1888, który do lepszych lat się nie zaliczał, wydatki co tylko podane przedstawiały się według naszego wykazu następująco:

Zebrano ogółem		z hektara w przecięciu	
Pszeniczy ozimej	6,210.736 centn. metr.	20-95	centn. metr.
" " "	473.014 " "	18.69	" "
Żyta ozimego	7,483.510 " "	18.30	" "
" jarego	234.224 " "	15-25	" "
Jęczmienia jarego	3,584.067 " "	14-00	" "
" ozimego	3.630 " "	15-00	" "
Owsa	6,534.618 " "	14.77	" "
Hreczki	1,187.565 " "	14.91	" "

Zestawienie tych cyfr i porównanie ich daje na pierwszy rzut oka miarę, jak niepomysłnym był zbiór roku 1889.

Zamykając ten dział dodajemy, iż wypłatę wynagrodzenia pp. korespondentom za pomoc dostarczoną w ciągu roku 1889, zarządzono w należyty terminie. Zarządzono ją z zasobów subwencji ministerjalnej, wynoszącej jak w roku ubiegłym 2.300 zł. w. a a wypłaconej dotychczas tylko w połowie.

B) Dział chowu zwierząt, produkcji roślin i wystaw.

I. Subwencja chowu bydła rogatego*).

Na rok 1889 zażądał Komitet Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego na podniesienie chowu bydła subwencji w kwocie 45 tysięcy zł. według preliminarza Komitetu niezbędnie potrzebnych, aby zasadniczy program konsekwentnie we wszystkich kierunkach dalej rozwijać. Szczegółowo preliminował Komitet kwoty odpowiednie na pomnożenie stacyi buhajów dla użytku włościan i premiowanie bydła włościańskiego w czasie wystaw przeglądowych, na odświeżenie krwi w oborach zarodowych pełnej krwi, na zakupno buhajów do obór półkrwi, na założenie 4 nowych obór zarodowych pełnej krwi rasy simentalskiej, która to rasa najlepiej się u nas aklimatyzuje i rozpowszechnia, na 50% opustu dla prywatnych chodowców, aby im sprowadzenie doborowych rozplodników z zagranicy ułatwić, na urządzenie targowej wystawy bydła rozplodowego we Lwowie i wreszcie na opędzenie kosztów administracyjnych.

Wysokie c. k. Ministerstwo Rolnictwa nie uwzględniło jednakże powyższych żądań Komitetu i zamiast 45.000 zł. udzieliło stosunkowo bardzo szczupłą kwotę 16.000 zł. z zastrzeżeniem że kwota rzeczona ma być użytą głównie na podniesienie chowu bydła włościańskiego.

Nie poprzestał wszakże na tem Komitet Towarzystwa gosp. galic. i powziąwszy zamiar urządzenia w jesieni targowej wystawy bydła rozplodowego we Lwowie wyjednał u Wysokiego c. k. Ministerstwa Rolnictwa osobno jeszcze 2.000 zł.

Powiodło się też Komitetowi Tow. gosp. galic. uzyskać 250 zł. ze Skarbu Państwa na badania choroby u bydła rogatego zwanej „grudą z brahy“.

Ogółem więc na cele hodowli bydła rogatego otrzymał Komitet ze Skarbu Państwa 18.250 zł.**) subwencji, które użył w sposób przez Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa zastrzeżony.

Obory zarodowe pełnej krwi.

Obecnie istnieje obór zarodowych subwencyonowanych pełnej krwi 17.

Przychowku przybyło w tychże w r. 1889 ogółem sztuk 178, mianowicie buhajów 111, jałówek 67. Z tego pozostawiono do chowu 62 buhajów, 51 jałówek, ogółem sztuk 113.

Szczegółowy wykaz stanu obór zarodowych subwencyonowanych pełnej krwi przedstawia dołączona do niniejszego sprawozdania Tablica Nr. I.

Obory pół krwi.

W ciągu roku 1889 utworzoną została nowa obora półkrwi w Brześcianach u pana Konstantego Pawlikowskiego, usunięto zaś z pod kontroli Komitetu oborę w Bełzcu u pana Leona Wikarskiego.

Obór zatem subwencyonowanych pół krwi było w ciągu roku 1889 jedenaście, mianowicie:

- a) z buhajem rasy Berneńsko Simentalskiej, w Kniażu u p. Bolesława Augustynowicza, w Krasiczynie u księcia Adama Sapiehy i w Kalnikowie u p. Bolesława Orzechowicza.

- b) z buhajem rasy Szwyckiej, w Knihyniczach u p. Władysława Tustanowskiego, w Sosnowie u p. Kornela Suchodolskiego i w Suchowoli u p. Jana Breuera;

- c) z buhajem rasy Oldenburskiej, w Balicach u p. Bronisława Skibniewskiego, w Podwysokiem u p. Józefa Gizowskiego, w Korytnikach u ks. Adama Sapiehy, w Wysocku u Stefana hr. Zamoyskiego i w Brześcianach u p. Konstantego Pawlikowskiego.

Księgi rodowodowe.

Jak lat poprzednich tak i w roku 1889 prowadził Oddział chowu bydła księgi rodowodowe obór zarodowych subwencyonowanych, tak pełnej jakoteż pół krwi, na podstawie raportów przez wła-

*) Tę część sprawozdania z dołączonemi tablicami napisał p. Adam Konopka, inspektor chowu bydła.

**) Z tego 2.000 zł. zarezerwowanych na wystawę nie podniesiono dotychczas z kasy rządowej.

ścicieli obór kwartalnie przedkładanych. Rodowody przychowku wydawał Komitet na stosownie ku temu sporządzonych blankietach, wszystkim tym kupującym bydło rozplodowe w oborach zarodowych subwencyonowanych, którzy rzeczonych rodowodów zażądali.

Stacye buhajów dla bydła włościańskiego.

Stacyi subwencyonowanych było w roku 1889 ogółem 102, subwencyjnych 41, razem 143, a utrzymanie tychże kosztowało 8.133 zł. 60 ct. *)

Szczegółowy wykaz stacyi subwencyonowanych i subwencyjnych, czynnych w roku 1889 obejmuje dołączona do niniejszego sprawozdania Tablica Nr. II.

Lustracye.

Inspektor chowu bydła odbywał z polecenia Komitetu Tow. gosp. galic. w miarę potrzeby w różnej porze roku 1889 lustracye obór zarodowych subwencyonowanych pełnej i pół krwi jakoteż lustracye stacyj subwencyjnych i subwencyonowanych a celem zakupna buhajów na stacye wyjeżdżał i do obór prywatną własnością będących, przedkładając Komitetowi odnośne sprawozdania z swych czynności.

Wystawy przeglądowe bydła włościańskiego.

Oddziały Tow. gosp. galic. Stanisławowski, Stryjski i Sanocki oznajmiły Komitetowi gotowość urządzenia w roku 1889 w swych okręgach wystaw przeglądowych bydła włościańskiego połączonych z premiovaniem.

Wszelako w obec szerzącej się w tym roku w wielu okolicach kraju naszego bardzo silnie zarazy pysków i racic u bydła, nie uznał Komitet za rzecz stosowną urządzać wystawy przeglądowe a to tem bardziej, że przy nader szczupłej subwencji nie miał dostatecznych funduszków na premiovanie, postanowiwszy zwłaszcza urządzić w jesieni targową wystawę bydła rozplodowego we Lwowie.

Targowa wystawa bydła rozplodowego.

Na urządzenie targowej wystawy we Lwowie we Wrześniu 1889 r. uzyskał Komitet Tow. gosp. gal. jakeśmy to już wyżej powiedzieli, subwencyę 2.000 zł. ze Skarbu Państwa a nadto Wysoki Wydział Krajowy przyrzekł na ten sam cel 2.000 zł. Pomimo tego wszakże, zamiaru urządzenia wystawy musiano zaniechać z powodu szerzącej się bezustannie po kraju zarazy pysków i racic u bydła i świń.

Zakupno i sprzedaż rozplodowego bydła rogatego.

Nie posiadając w tym roku funduszu subwencyjnego na odświeżenie krwi w oborach zarodowych, postanowił Komitet Tow. gosp. galic. nie wysyłać komisji za zakupnem bydła rozplodowego do Szwajcaryi i Oldenburga a natomiast polecił Inspektorowi chowu bydła zakupić w kraju pewną ilość buhajów, celem uposażenia niemi stacyj subwencyjnych dla włościan.

Na mocy tego polecenia wyjeżdżał Inspektor chowu bydła celem zakupna kilkakrotnie do obór zarodowych i prywatnych, okazał się jednakowoż brak takiej ilości doborowych rozplodników, jakaby była potrzebną do zaspokojenia zgłoszeń, zakupić więc można było tylko 20 sztuk buhajów, które to buhaje oddano na stacye w miejsca przez Rady Oddziałów wskazane.

Na kupno buhajów subwencyjnych wydano od roku 1887 do końca roku 1889 mianowicie:

w roku 1887 kupiono 18 buhajów za 2.821 zł. 99 ct.

„ 1888 „ 21 „ „ 3.376 „ 38 „

„ 1889 „ 20 „ „ 3.047 „ 90 „

Razem w 3 latach kupiono 59 buhajów za 9.246 zł. 27 ct.

Uzyskano zaś ze sprzedaży buhajów subwencyjnych zakupionych przez te 3 lata, a to:

w roku 1888 sprzedano 5 buhajów, które kosztowały 805 zł. 12 ct. a uzyskano 666 zł. 99 ct.

„ 1889 „ 11 „ „ „ 1.716 „ 86 „ „ 1.420 „ 38 „

Razem sprzedano 16 buhajów, które kosztowały 2.521 zł. 98 ct. a uzyskano 2.087 zł. 37 ct.

*) Oprócz tego wypłacono na rok 1888/9 ośmiu stacyom zaległych 522 zł. w. a.

Z porównania przytoczonych cyfr wynika strata na 16 buhajach	434 zł. 61 ct.
a ponieważ w roku 1889 zginął 1 buhaj, który kosztował	112 zł. 97 ct.
Ogółem przeto wynosi strata na buhajach subwencyjnych po koniec roku 1889	547 zł. 58 ct.

Stratę tę pokryto z preliminowanej na ten cel subwencji.

Badania choroby u bydła zwanej „grudą z brahy“.

Celem przedsięwzięcia badań o powstawaniu choroby u bydła rogatego zwanej „grudą z brahy“ jakoteż wynalezienia środków leczniczych na tę chorobę, uzyskał Komitet Tow. gosp. gal. u Wysokiego c. k. Ministerstwa Rolnictwa subwencyę 250 zł., porozumiewszy się zaś z Dyrekcyą c. k. Szkoły weterynaryi we Lwowie, poruczył rzeczne badania profesorowi chemii przy uniwersytecie lwowskim p. dr. Bronisławowi Radziszewskiemu a celem ułatwienia jego pracy, odniósł się do wszystkich Rad Oddziałów z prośbą, aby uprosiły panów właścicieli gorzelń, gorzelników i powiatowych weterynarzy o dostarczenie kartofli lub brahy grudę u bydła wywołujących a celem przedsięwzięcia badań na miejscu o doniesienie, gdzie choroba ta panuje. Ogłoszono też w tej sprawie stosowny okólnik w czasopismach Rolniku, Gorzelniku i Przeglądzie weterynarskim.

Środki zaradcze przeciw niedostatkowi paszy dla bydła.

Na klęskę nieurodzaju, grożącą zniszczeniem inwentarzy żywych, zwrócił Komitet Tow. gosp. galic. baczną uwagę a otrzymawszy z Wysokiego c. k. Namiestnictwa zapytanie jak wielkim jest ubytek paszy w tym roku jako też w sprawie wywozu pasz do Rosyi i Prus, wezwał Komitet Rady wszystkich Oddziałów Tow. gosp. galic o podanie mu ile możności najdokładniejszych dat statystycznych dotyczących ogromu klęski a opierając się na zebranych tym sposobem relacjach przedłożył Wysokiemu c. k. Namiestnictwu szczegółowo opracowany Memoriał w którym skreśliwszy rozmiary klęski i doniosłość skutków onejże na przyszłość, prosił c. k. Namiestnictwo o wyjednanie u Wysokiego c. k. Ministerstwa:

- a) Zakazu wywożenia za granicę kraju naszego, wszelkiego rodzaju paszy, aż do czasu nowych zbiorów;
- b) Zniżenia o połowę ceny soli bydłowej przynajmniej na jeden rok.
- c) Zniżenia taryf przewozowych na wszelkie pasze dla wyżywienia inwentarzy żywych potrzebne.

Prosił też Komitet Wysokie c. k. Namiestnictwo o złagodzenie zbyt ostrych przepisów wydanych skutkiem zarazy pyska i racic u bydła i świń, o tyle przynajmniej, by z miejsc gdzie zarazy nie ma a tylko do okręgu kontumacyjnego zaliczone zostały, wolno było bydło na handel wewnątrz kraju przeznaczone na targi wyprowadzać.

Żądania objęte rzeczonym Memoriałem zostały częścią przez Wysoki c. k. Rząd uwzględnione.

Powszechna wystawa rolnicza w Wiedniu.

Otrzymałszy odezwę Komitetu powszechnej wystawy rolniczej w roku 1890 w Wiedniu odbyć się mającej, postanowił Komitet Tow. gosp. galic. zachęcić rolników i hodowców bydła do obesłania tejsze wystawy, w przekonaniu, że zaniedbanie współzawodnictwa w tym popisie w którym uczestniczyć będą wszystkie kraje Monarchii, byłoby zaniedbaniem własnego interesu naszych ziemian i że nie należy opuszczać tej sposobności okazania Wysokiemu c. k. Ministerstwu jakie skutki odniosły starania Komitetu Tow. gosp. galic. ku podniesieniu chowu bydła w Galicyi, przy pomocy uzyskanych ze Skarbu Państwa subwencyj.

A że w obec tegorocznego nieurodzaju i wielkiego uszczuplenia dochodów z gospodarstw, zbyt uciążliwą byłoby rzeczą dla naszych hodowców ponoszenie kosztów przewozu i utrzymania bydła na wystawie w Wiedniu, postanowił Komitet Tow. gosp. galic. przynieść im ulgę w tych wydatkach i podał do Wysokiego c. k. Ministerstwa Rolnictwa prośbę o subwencyę. Starania te pomyślny

osiągnęły skutek, albowiem Wysokie c. k. Ministerstwo zezwoliło użyć na ten cel 2.000 zł., przeznaczonych pierwotnie na targową wystawę we Lwowie, która nie przysłała do skutku.

Nadto pozwoliło Wysokie c. k. Ministerstwo użyć na ten sam cel 2.000 zł. z ogólnej subwencji, wyznaczonej na podniesienie hodowli bydła w roku 1889.

Nie poprzestając na tem, wniósł Komitet Tow. gosp. galic. w porozumieniu z Komitetem Towarzystwa rolniczego Krakowskiego petycję do Wysokiego Sejmu o subwencyę na obesłanie wystawy wiedeńskiej dla obu Towarzystw 5.000 zł. z funduszów krajowych, z której to sumy przez Wysoki Sejm przyznanej, otrzymał Komitet Tow. gosp. galic. 3.000 zł. do dyspozycyi na okręg wschodniej Galicyi, co łącznie z subwencyą rządową czyni 7.000 zł.

Dla zajęcia się sprawami rzeczoney wystawy wiedeńskiej zamianował Komitet Tow. gosp. galic. osobną komisję pod przewodnictwem Wiceprezesa Towarzystwa p. Bolesława Augustynowicza, Referenta zaś spraw chowu bydła p. Jana Breuera uprosił, aby raczył pojechać do Wiednia, celem porozumienia się osobiście na miejscu z centralnym Komitetem wystawy co do wszystkich szczegółów. Komisya postanowiła większą część subwencji wystawowej użyć na pokrycie kosztów przewozu bydła, oraz kosztów utrzymania tegoż w czasie wystawy w Wiedniu.

W sprawie tej ogłosił Komitet we wszystkich dziennikach lwowskich Okólnik, którym wezwał wszystkich hodowców, aby zgłaszali było na wystawę przeznaczone.

Rozmaite czynności bieżące.

Oprócz wyłuszczonej powyżej czynności, zasadniczym objętych programem, załatwił Komitet Tow. gosp. galic. wiele rozmaitych spraw bieżących z których głównejsze wymieniamy jako to :

Na zapytanie Wysokiego Wydziału krajowego o opinię w sprawie ustawy o licencyonowaniu buhajów, której projekt wniósł do Wysokiego Sejmu Sanocko-Liski Oddział Tow. gosp. galic.; przedłożył Komitet Wysokiemu Wydziałowi krajowemu w obszernym memorjale obraz czynności swych w tej sprawie poczawszy od roku 1874 i oświadczył się za potrzebą wyjednanania u Wysokiego c. k. Rządu ustawy o licencyonowaniu buhajów, lecz takiej, którejby wprowadzenie w życie zawisłem było od rzeczywistych potrzeb pojedynczych powiatów lub okolic, a w których stosunek znajdującey się ilości rozplodowych buhajów do ilości krów nie jest za małym.

Towarzystwo rolnicze bukowińskie prosiło o podanie szczegółowych informacyi co do warunków pod jakimi założone zostały nasze obory zarodowe subwencyonowane i co do sposobu ich subwencyonowania, na co Komitet w odpowiedzi przesłał rzeczonemu Towarzystwu żądane wyjaśnienia.

Odnośnym okólnikiem zawiadomił Komitet wszystkich właścicieli obór zarodowych subwencyonowanych, że mogą bezpłatnie umieszczać w „Rolniku“ ogłoszenia o bydle rozplodowem, na sprzedaż przeznaczonem.

Na zapytanie Wysokiego Wydziału krajowego, czy ze stanowiska gospodarstwa krajowego byłoby wskazaniem zaprowadzenie obowiązkowe wag bydlęcych w miejscowościach targowych i czy zbytniemu z tego powodu obciążeniu gmin ubogich w których targi na bydło się odbywają, nie można by zapobiedz przez nałożenie drobnych opłat od wagi, przedłożył Komitet swe zapatrywanie, że ustanowienie wag rzeczonych w miejscach targowych jest bardzo potrzebne i przy ocenianiu wartości bydła nader pożyteczne i że drobne opłaty za użycie gminnych wag uznaje za słuszne, takowe należy jednak regulaminem unormować i dla zapobieżenia możebnym w tej mierze nadużyciom, pobór ich poddać ścisłej kontroli władz wykonawczych.

Komitet Tow. gosp. galic. poparł ze swej strony u Wysokiego c. k. Namiestnictwa petycję Oddziałów, Bełzkiego, Żółkiewskiego i Jarosławskiego oraz gminy Turki, w sprawie zarazy pysków i racic u bydła i w sprawie odbywania targów na bydło i świnie.

Poparł także Komitet u Wysokiego Sejmu petycję Oddziału Sanocko-Liskiego w sprawie obniżenia cen soli kuchennej i bydlęcej.

Nakoniec donosimy, że opis ras bydła w Galicyi, poruczyło Wysokie c. k. Ministerstwo Rolnictwa na wniosek Komitetu Tow. gosp. galic. członkowi tegoż, panu Dr. Antoniemu Barańskiemu profesorowi szkoły weterynarskiej we Lwowie.

II. Subwencya chowu owiec i trzody chlewnej.

Również i w tym roku nie może Komitet wykazać się znaczniejszą subwencją ministerjalną, miał bowiem na podniesienie pszczelnictwa jakoteż chowu owiec i trzody chlewnej tylko kwotę 600 zł., z której użył na cel pierwszy 100 zł., na podniesienie chowu owiec 300 zł., wreszcie 200 zł. na trzodę chlewną.

Pragnąc tak drobnymi funduszami bodaj w części zadość uczynić wytkniętemu zadaniu, kupował Komitet w zasadzie młodsze rozplodniki, by mógł założyć większą ilość chlewni zarodowych. Na podstawie odnośnych zgłoszeń Oddziałowych przyznano Oddziałom: Podolskiemu, Samborskiemu, Tarnopolskiemu i Złoczowskiemu po jednej chlewni, zaś Oddziałom Brzeżańskiemu (prenotowanemu jeszcze w roku 1888 mym), Rohatyńskiemu, Tarnopolskiemu i Złoczowskiemu po jednej owczarni.

Prócz tego wziął Komitet chlewnię rasy Yorkshire p. Juliana br. Brunickiego (w Oddziale Stryjskim), przyznaną jeszcze w roku 1887-ym w poczet chlewni zarodowych unormowanych nową instrukcją, przyczyniając się w połowie do zakupu rozplodników nabytych u zarządu dóbr p. Drehera w Schwechacie.

Nadmienić tu wypada, że dopiero w tym roku możebne było skompletowanie chlewni w roku 1888 przyznanych (z których jedna w Oddziale Jarosławskim wskutek zrzeczenia się kompetenta odpadła), a to z powodu zarazy pyska i racic, która nie dozwalała transportu pozamawianych prosiąt.

Ta sama okoliczność jest przyczyną że chlewnie i owczarnie w roku 1889 przyznane, nie mogły być dotychczas w życie wprowadzone, i że niektórzy przyszli właściciele o odroczenie zamierzonego zakupu na rok przyszły prosili.

III. Subwencya pszczelnicza.

Na ten cel przeznaczył Komitet w drodze repartycji kwotę 100 zł., którą wypłacił Towarzystwu pszczelniczo-ogrodniczemu. Zakupiło ono dla dziesięciu swoich Oddziałów celem rozlosowania pomiędzy członków i włościan następujące nasiona miododajne:

Esparcety dwukośnej 100 klgr., koniczyny szwedzkiej 50 klgr. i seradeli 100 klgr.

Wydatek wynosił 128 zł. 10 ct. resztę w kwocie 28 zł. 19 ct. pokryło Towarzystwo z własnych funduszków.

IV. Subwencya produkcji roślin.

Na ten cel otrzymał Komitet subwencję w takiej samej jak roku ubiegłego wysokości, to jest kwotę 1.000 zł., z której przeznaczył:

a) na ogrodnictwo i sadownictwo	.	.	.	.	.	.	.	.	.	350 zł.
b) na zakupno nasienia lnu	.	.	.	.	.	.	.	.	.	500 „
- a resztę w kwocie 150 zł. zarezerwował na poparcie produkcji chmielu.

ad a) Z kwoty przeznaczonej na ogrodnictwo i sadownictwo wypłacono Towarzystwu pszczelniczo-ogrodniczemu 300 zł. na utrzymanie ogrodu pomologicznego w Brzeżanach, a resztę w kwocie 50 zł. przeznaczono na kosztą lustracji odbyć się mających i inne drobne wydatki. Lustracji dokonał podobnie jak w latach ubiegłych delegat Komitetu profesor Tyniecki.

Subwencji powyższej zużyło Towarzystwo na zakupno drzewek owocowych, dziczek jabłoni i grusz, na opędzenie kosztów utrzymania ogrodnika, na zregulowanie niektórych parcel i na opłacenie innych pomniejszych robót i napraw w ogrodzie.

Powyższe wydatki doszły cyfry 370 zł. 71 ct., nadwyżkę pokryło Towarzystwo z własnych funduszków.

W roku 1889 wydał już zakład pewne owoce, rozesłał bowiem z wyprodukowanych u siebie drzewek szlachetnych 1095 sztuk swoim Oddziałom, a 233 sztuk spieniężył po cenie 10 ct.

ad b) Na podstawie nadeszłych zgłoszeń, pomiędzy którymi przeważną liczbę zajmowały „Kółka rolnicze“, sprowadzono 110 worów lnu Rygskiego i 7 Parnawskiego.

Ze względu iż z przeszłorocznej subwencji pozostała jeszcze znaczniesza reszta, przyznał Komitet tym Kółkom, które za jego pośrednictwem całe wory lub beczki sprowadziły po 15% opustu od ceny pobranej od nich przy zgłoszeniu, a więc 2 zł. 40 ct. zwrotu za każdy korzec.

Powołując się na zeszłoroczną na str. 15 o lnie żmudzkim uczynioną wzmiankę nadmienić wypada, iż z porównawczych upraw przeprowadzonych z tem nasieniem i z nasieniem lnu inflanckiego, nie mógł Komitet wyrobić sobie pewnego zdania, niepamiętna bowiem tegoroczna posucha wpłynęła niekorzystnie również i na vegetację lnu. Zamierzone więc próbne uprawy, będą ponownie przeprowadzone nie tylko przez plantatorów, którzy je już w r. ubiegłym przedsiębrali, ale również przez wszystkich innych, którzy się jeszcze w roku bieżącym do podjęcia tych prób zgłoszą, ku czemu Komitet jeszcze znaczną część ze Żmudzi sprowadzonego nasienia posiada.

Nie lepszy wynik wykazały przeprowadzone w trzech miejscowościach doświadczenia z saletrą chilijską użytą jako nawóz pod buraki pastewne, gdyż i tu była posucha głównym powodem nie pozwalającym poczynienia pozytywnych spostrzeżeń.

V. Subwencya na maszyny i narzędzia rolnicze.

Na ten cel otrzymał Komitet od Ministerstwa kwotę 300 zł. dla Oddziału „Stanisławowskiego“ na zakupno maszyny do wyrobu drenów i wypłacił ją temuż Oddziałowi.

Kończąc wykaz wszelkich w tym roku uzyskanych subwencyj wspomnieć tu należy z powołaniem się na str. 18 zeszłorocznego sprawozdania, iż wykazany tamże z urządzenia X Targu zbożowego w kwocie 101 zł. 17 ct. pozostały niedobór, został przez Reprezentację miasta Lwowa pokryty.

Wypada nam jeszcze nadmienić o zaniechaniu zamierzonego w jesieni 1889. r. XI. Targu zbożowego z powodu nieurodzaju, jaki większą część kraju dotknął. Ta sama przyczyna, jakoteż panująca w całym niemal kraju zaraza pyska i racie, były powodem odroczenia „Targowej wystawy inwentarzy żywych“ którą Komitet w jesieni we Lwowie urządzić zamierzał, o czem bliższe szczegóły podaje nasze sprawozdanie o „Subwencji chowu bydła rogatego“. W tej samej części sprawozdania omówione są zabiegi czynione ze strony Komitetu, celem ułatwienia krajowym producentom i hodowcom wzięcia udziału w wiedeńskiej rolniczo-leśnej wystawie — tu jedynie wspominaly, iż celem wykonania zamierzonego celu wybrał Komitet z swego grona umyślną komisją wystawową, wzmocnioną przybraniem Delegatów Reprezentacji miasta Lwowa, lwowskiej Izby handlowo-przemysłowej, Towarzystwa leśnego, c. k. szkoły weterynaryi, szkoły lasowej itp. — poruczywszy jej wszelkie odnośne czynności.

Pragnąc zaś wspólnego działania kraju całego, odniósł się Komitet na samym początku akcji do Komitetu krakowskiego Towarzystwa rolniczego, uprosiwszy na delegata Członka komisji wystawowej pana Jana Breuera, który raczył udać się do Krakowa, a po porozumieniu się z krakowskim Towarzystwem do Wiednia, celem omówienia z centralnym Komitetem wystawowym bliższych tej sprawy dotyczących szczegółów.

Rachunki z użycia poszczególnych subwencyj r. 1888 zostały przez Wysokie c. k. Ministerstwo zatwierdzone.

Przedłożone c. k. Ministerstwu na r. 1890 wnioski subwencyjne na podstawie żądań Oddziałów i Towarzystw wynoszą w dziale I. (naukowym i statystyki) 18.316 zł. a to: na instruktora lnu 950 zł., na szkołę chmielarską 1 040 zł., na szkołę ogrodniczą 2 886 zł., na lustracye gospo-

darstw włościańskich 2.000 zł., na misye pszczelnicze 540 zł., na kursa weterynaryi 1.500 zł., na podniesienie mleczarstwa i na czasopisma („Rolnik“, „Bartnik“, „Sylwan“, „Przegląd weterynarski“) 1.700 zł., na wydawnictwo podręczników gospodarskich 1.000 zł., na stypendya leśne 1.200 zł., na doświadczenia w użyciu sztucznych nawozów 900 zł., na cele rybactwa 1.000 zł., na statystykę 2.600 zł., zaś w dziale II. (chowie zwierząt, produkcji roślin i wystaw) 46.100 zł., a mianowicie: na chów bydła rogatego 38.000 zł., na chów owiec i trzody chlewnej 2.000 zł., na pszczelnictwo 550 zł., na sadownictwo 750 zł., na zakupno nasienia lnu 1.000 zł., na zakupno nasion pastewnych 400 zł., na podniesienie produkcji anyżu i kminu 300 zł., na zalesienia 300 zł., na założenie wzorowych gnojarni i na wystawy 2.400 zł.

Ogółem w dziale I. i II. 64.416 zł.

Z uchwał zapadłych na **XXIV. Radzie Ogólnej** dopełniono następujące:

Złożono p. Strzeleckiemu pisemną podziękę za trzydziestokilkoletnią działalność w Komitecie, wyrażając ubolewanie z powodu jego względami zdrowia usprawiedliwionego ustąpienia.

Odniesiono się do wszystkich Oddziałów Towarzystwa z prośbą o nadsełanie składek na fundacyę stypendyjną imienia ś. p. Henryka Janki.

Zwrócono się z prośbą do Wysokiego Wydziału krajowego o zwołanie ankiety w sprawie podniesienia gospodarstwa nabiałowego w kraju, a po przyjęciu do skutku takowej brano w niej udział przez delegatów.

Do Rady Państwa wniesiono petycyę w sprawie ograniczenia wyrobu i sprzedaży margaryny.

Wniesiono powtórnie do Wysokiego Sejmu petycyę celem wyjednania u Rządu ustawy o przymusowem tępieniu myszy.

Odniesiono się do Ministerstwa spraw wewnętrznych z prośbą o zwiększenie liczby weterynary w Galicyi i zreorganizowanie w c. k. Namiestnictwie oddziału dla spraw weterynaryjnych.

Wniesiono do „Koła polskiego“ petycyę w sprawie utrudnień wywozu nierogacizny za granicę.

Przesłano nominacye na 4 lata nowo wybranym członkom Komitetu pp.: Brykczyńskiemu, Schellenbergowi, hr. Stadnickiemu i Drowi Skałkowskiemu, jakoteż członkom komisji rachunkowej pp. Agopsowiczowi, Bogdanowiczowi, Cieleckiemu, Onyszkiewiczowi, Sali i Serwatowskiemu.

Poleceniu Rady Ogólnej co do dalszego badania rozwoju gorzelń kociołkowych. Komitet zadość nie uczynił z powodu iż gorzelnie te w praktyce nieodpowiedniami się okazały, czego dowodem, że liczba założonych w r. u. w kraju zamiast wzrastać tak dalece się zmniejszyła, iż według wykazów skarbowych tylko jedna tego rodzaju gorzelnia w ruchu pozostaje.

Z innych w ubiegłym roku załatwionych spraw ważniejszych wymieniamy następujące:

Czyniąc zadość żądaniu Władz politycznych wydano opinię co do prośb wniesionych o zezwolenie karczowania lasów w Kopeczyńcach, Sidorowie, Olchowczyku, Kalinowcu, Turzy wielkiej i w Probuźnie. Delegatem do komisji karczunkowej w Zastawcach zaś mianowaliśmy p. Antoniego Tyszkowskiego.

Wniesiono do Ministerstwa rolnictwa zapytanie, jakie ulgi zamierza Rząd wprowadzić ku ochronie krajowej produkcji jęczmienia. Poparto u tegoż Ministerstwa podanie Oddziału Stanisławowskiego względem subwencyi na zakupno drenarki — na co zasitek w kwocie 300 zł. uzyskano.

Celem zaradzenia dalszemu upadkowi rolnictwa wniesiono za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa petycyę do Ministerstwa rolnictwa w sprawie zbadania potrzeb i stosunków rolniczych w poszczególnych krajach koronnych.

Na ankietę zwołaną do Wiednia w sprawie dostaw dla c. k. armii, jakoteż na wiedeński XVII. międzynarodowy Targ zbożowy delegowano p. Schellenberga, który się ze swego zadania znakomicie wywiązał.

Petycję względem przymusowego tępienia myszy wniesiono do Sejmu po raz wtóry.

Na delegatów do głównego Zarządu „Kółek rolniczych“ uproszono pp. Włodzimierza Gnievosza i Dra Tadeusza Skalkowskiego.

W jubileuszu profesora K. Pańkowskiego brano udział przez kilku delegatów.

Do Wydziału zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków przedstawiono pp. Jana Breuera i Tadeusza Langiego dla działu rolnego i leśnego, a pp. Alfreda br. Brunickiego i Roberta Kleina dla działu przedsiębiorstw gorzelnianych.

Na zapytanie c. k. Namiestnictwa dano opinię o fabryce nawozów sztucznych p. Wanga.

Petycję krakowskiego Towarzystwa rolniczego w sprawie urządzenia siarkarni i prasy na chmiel przy krakowskim publicznym składzie zbożowym poparto w Wysokim Wydziale krajowym i w Sejmie.

Petycję Rady powiatowej w Cieszanowie wniesioną do Dyrekcyi ruchu kolei Karola Ludwika w sprawie znizienia taryfy na kolei Jarosławsko-Sokalskiej w kierunku ku Lwowowi, Brodom i Podwołoczyskom poparto u Ministerstwa handlu, u Wydziału krajowego i Koła polskiego.

Pana Marka Weinreba zakład siarkowania chmielu poparto w magistracie miasta Lwowa.

Inżyniera biura melioracyjnego pana E. Blautha, polecono Namiestnictwu jako najbardziej kompetentnego do badania torfowisk.

Na cenzorów do Banku krajowego przedstawiono pp. Jana Breuera i Franciszka Rozwadowskiego.

Wniesiono do Ministerstwa handlu petycję względem zakazu importu rosyjskich ziemniaków do Galicyi, prosząc o wymaganie dowodów pochodzenia ziemniaków przychodzących ze stacyj niemieckich (ze Saxonii i Szląska pruskiego) i zabronienia kolejom przez państwo koncesyonowanym ustanawiania taryf protegujących import zagranicznych produktów do Austrii.

Odniesiono się do Dyrekcyi kolei Karola Ludwika z prośbą, by kolej ta poparła sprawę wywozu galicyjskich ziemniaków przez znizienie taryf za transport takowych z Galicyi na Morawę.

Otrzymawszy następnie oświadczenie Dyrekcyi, iż opusty przyznawane będą w drodze refakcyi — zawiadomiono o tem Oddziały.

W sprawie nowo obowiązującej ustawy gorzelnianej wniesiono do Ministerstwa skarbu szeroko umotywowany memoriał.

Broszurkę p. Gascha o zatruwaniu wód odpadkami fabrycznymi przesłano c. k. Namiestnictwu z prośbą o zaopiekowanie się hodowlą ryb w kraju.

Przesłano Ministerstwu handlu petycję o zapewnienie delegatom austriackich Towarzystw rolniczych udziału w utworzyć się mającej przy c. k. Ministerstwie handlu przybocznej Radzie cłowej i proszono Ministerstwo rolnictwa o poparcie tej prośby.

Dano opinię c. k. Namiestnictwu w sprawie zamierzonej zmiany § 93 ustawy wodnej z dn. 14. Marca r. 1875.

W interesie Oddziału Borszczowskiego zniesiono się z węgierskiem Towarzystwem rolniczem względem zakupna pszenicy banackiej.

W sprawie założenia szkoły dla gospodyń wiejskich przedstawiono Wys. Wydziałowi krajowemu potrzebę zwołania ankiety, a na wypadek przyścia takowej do skutku delegowano pp. Jana Breuera i Tadeusza Langiego.

Do Ministerstwa handlu wniesiono petycję o upaństwowienie kolei Karola Ludwika i proszono o poparcie tej petycji Koło polskie, Sejm i Wydział krajowy, wreszcie Rady powiatowe i Oddziały Towarzystwa.

Na ankietę łowiecką delegowano p. Tadeusza Kownackiego, a na lasową p. Tadeusza Langiego.

Na wiedeński kongres leśny delegowano Dra Rutowskiego a na walne zgromadzenie rolniczego Towarzystwa w Paryżu Andrzeja ks. Lubomirskiego i Dra Kozłowskiego.

Baronowi Wattmanowi, p. Lubomęskiemu i p. Wrotnowskiemu wydano poświadczenie, iż potrzebują nawozów potasowych dla użytku własnego ich gospodarstwa.

Celem zbadania warunków rozwoju przemysłu krochmalnianego wysłano prof. Dra Wawnikiewicza do Niemiec, a po powrocie tegoż sproszone interesowanych dla wysłuchania jego sprawozdania. Odniesiono się również do pana Kwiryńa Sobieszkańskiego w Podludowie z prośbą o podanie bliższych szczegółów dotyczących zakładania podobnych fabryk oraz zbytu tego produktu itp.

Udzielono Prezydium Dyrekcyi skarbu zażądana opinię co do środków zbycia zapasów spirytusu, nagromadzonych w kraju z powodu nowej ustawy gorzelnianej.

Na trumnie ś. p. Alfreda hr. Potockiego, życzliwego protektora i członka honorowego, jakoteż długoletniego, Towarzystwu dobrze zasłużonego sekretarza, ś. p. Józefa Grelińskiego, złożono imieniem Towarzystwa wieńce żałobne i wyrażono pozostałym rodzinom wyrazy współczucia.

Stratę poniesioną przez śmierć członka korespondującego, ś. p. Karola Langiego zamianifestowano przesłaniem rodzinie telegraficznej kondolencji.

Korzystając z pobytu we Lwowie p. Ministra rolnictwa, J. Excel. hr. Falkenhayna przedstawił Mu się Komitet na audyencyi, wyrażając gorącą podziękę za dotychczasową opiekę interesów rolniczych kraju naszego i upraszał Go o dalsze popieranie usiłowań Towarzystwa na tem polu.

Jedną z bardziej rozgałęzionych czynności Komitetu była tak zwana akcja ratunkowa spowodowana klęską nieurodzaju, która w tym roku kraj nasz srodze nawiedziła, odbijając się przede wszystkim w wysokim stopniu na zbiorze paszy, powodując znaczną redukcję inwentarza roboczego i użytkowego, którego rolnicy w ogromnej ilości za cenę skóry i kości pozbyć się musieli.

Dotyczące szczegóły tej sprawy wykazujemy w dziale B. I. (chowie bydła rogatego), tu tylko dodać należy, że Komitet główne swe staranie skierował ku temu, by przyczynić się do sumiennego zbadania rozmiarów klęski w okolicach nią nawiedzonych i do wskazania jak najtrafniejszych środków ratunku.

Widząc, iż dotychczasowa pomoc rządowa nie okazuje się wystarczającą, odniósł się Komitet do Wysokiego c. k. Namiestnictwa i przedstawił przez deputację swą w dosadnie umotywowanym memoryale pióra członka Komitetu Dra Skałkowskiego p. Namiestnikowi potrzebę dalszych znaczniejszych zaliczek, wstrzymania egzekucyj podatkowych i t. p. i kładąc przede wszystkim nacisk na tę okoliczność, iż daty przez organa rządowe wykazywane, nie odpowiadają grozie położenia. Uznając ważność jak najwierniejszych cyfr polecił J. Excel. p. Namiestnik c. k. Starostwom ponowne zbieranie dat przy pomocy Rad powiatowych; do tej czynności przyłączył się Komitet i zażądał Oddziały do wspólnej z Radami powiatowemi akcji, rozsełając im od siebie obszerniejszy kwestyjonarz.

Na ankiecie zwołanej przez Wydział krajowy w sprawie obmyślenia środków ratunku brał Komitet udział przez swoich delegatów, a pragnąc nie pominąć żadnych środków, którymi rozporządzać może i powinien, sprosił do Lwowa na dzień 4 go Lutego r. 1890 wszystkich prezesów Oddziałów i delegatów z okolic najbardziej klęską nieurodzaju dotkniętych, celem szczegółowego wysłuchania rozmiarów takowej i omówienia sposobów jej złagodzenia, jakoteż środków zapobieżenia zgubnym skutkom, zagrażającym rolnictwu w przyszłości z powodu znacznego braku zaprzęgów roboczych i nawozów.

W części II. następuje sprawozdanie z czynności i stanu funduszów Oddziałów, tu zaś wymieniamy jedynie dodatnie lub ujemne wyniki w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Ogólna ilość wszystkich członków wynosi 1230, zmniejszyła się więc o 56 członków, suma zaś wkładek o 334 zł. 50 ct. Prócz tego mamy niestety do zanotowania stratę Oddziału Bobreckiego, który się rozwiązał; Oddział Kołomyjski przestał istnieć, powstał natomiast Oddział „Pokucki“.

W 23 pozostałych Oddziałach wzrosła liczba członków w	.	.	6-ciu Oddziałach
umniejszyła się	"	"	13-tu "
pozostała niezmienną	"	"	4 "

W kierownictwie Oddziałów zaszły następujące zmiany :

W Oddziale Kałuskim wybrano prezesem p. Kazimierza Rojowskiego w miejsce p. Klemensa Postruskiego (który zrezygnował), a prezesem nowo utworzonego Oddziału „Pokuckiego“ obrano p. Dra Mikołaja Krzysztofowicza.

Etat kancelaryi doznał tej zmiany, iż w miejsce p. Władysława Zawadzkiego wszedł p. Władysław Szybiński w charakterze pomocnika conceptowego.

Posiedzeń odbył Komitet 17. Protokół podawczy liczył 1940 Exhibitów, a ruch kasowy (wraz z zapasem) wynosił w przychodzie 92.247 zł. 60 ct. i tyleż w rozchodzie — razem 184.495 zł. 20 ct.

Lwów dnia 16-go Lutego 1890.

Z Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.

Prezes:

Adam ks. Sapieha.

Sekretarz i sprawozdawca:

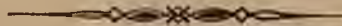
Hipolit Morgenbesser.

WYKAZ

stanu obór zarodowych subwencyonowanych
pełnej krwi

utworzonych przez Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego

od r. 1882 po koniec r. 1889.

W y k a z

stanu obór zarodowych subwencyonowanych pełnej krwi, utworzonych przez Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego od r. 1882 po koniec r. 1889.

Liczba porządkowa	Właściciel obory zarodowej	Buhaje i krowy rozplodowe								Przychowek																U w a g i						
		Rok 1889								Od r. 1882—1888				Rok 1889								Razem z 8 lat										
		Obory zarodowe subwencyonowane			Stan obory przy założeniu		Stan z początkiem 1889 r.		Stan z końcem 1889 r.		Najmniejsza i największa waga krowy w oborze klgm.	Sprzedano na chów		Przychowuje się		Wcielono do obory zarodowej		Urodziło się		Zginęło		Sprzedano jako niezdatne		Sprzedano na chów			Przychowuje się		Przychowuje się		Pozostało na chów w oborach zwiniętych	
		Nr.	Nazwa miejsca	R a s a	buhajów rozplod.	krow zarodow.	buhajów	krow	buhajów	krow		buhajki	cielniczki	buhajki	cielniczki	buhajki	cielniczki	buhajki	cielniczki	buhajki	cielniczki	buhajki	cielniczki	buhajki	cielniczki		buhajki	cielniczki	buhajki	cielniczki	buhajki	cielniczki
Razem																																
1	Sanguszko Eustachy, książe	I.	Krzyż	Krajowa nizinna	2	17	2	19	1	26	256—386	2	2	3	5	23	16	7			15	6			1	1	3	4				
2	Łastowiecki Zygmunt	II.	Lipnik	" "	1	16	1	19	1	16	280—380	9	1		12		23	1	2						1	2	1	14				
3	Łastowiecki Piotr	XXII.	Hadle	" "	1	20	1	20	1	18	214—337		2	2			9	8	1		5	1			3	7	5	9				
4	Kieszkowski Jacek	XV.	Łuka mała	Pincgauska	1	10	2	10	2	11	457—540	16	5	3	10	2	4	5	2	1					4	2	7	12				
5	Koziebrodzka Róża, hr.	VI.	Podbajczyki	Berneńsko-Simentalska	1	10	1	15	1	18	416—639	20		5	6		18	7	4	1		1			5	4	10	10				
6	Kellermann Józef	VII.	Żuklin	" "	1	12	1	12	1	12	469—535	28	6	1	4		12	8	3	1		2			5	3	6	7				
7	Wiktor Kazimierz	XX.	Zarszyn	" "	1	10	1	10	1	10	471—641	5		1	5			4	6						4	6	5	11				
8	Głuchowski Grzegorz	IX.	Kamienna	" "	1	10	1	12	1	14	401—576	20	2		1		12	7	4		1		5		1	4	1	5				
9	Fedorowicz Tadeusz	X.	Klebanówka	" "	1	8	1	10		7	487—624	14	3	1	10	1	10	5	2	3					2	2	3	12				
10	Obst Jan	XIV.	Buków	" "	1	10	1	15	1	14	375—554	17		4	12		10	12	2	5					7	2	11	14				
11	Wiśniewski Teofil	III.	Ostrów	Kuhlandzka	1	15	1	14	1	13	435—526	32	6	3	9		5	9	4	3	1	3	2		3	1	6	10				
12	Ebenberger Adolf	XIX.	Żurawica*)	Ayrshire	2	10	1	8	1	8		14		1	11	1		5	3	1	1				4	2	5	13				
13	Balicki Ludwik	XI.	Wykoty	Oldenburska	1	10	1	9	1	5	445—560	14	1	1			7	3							3		4					
14	Śmiałowski Bolesław	XII.	Stojańce	" "	1	10	1	11	1	13	485—645	24	3	2	7		9	5	4	2	1				3	3	5	10				
15	Schnell Oskar	XIII.	Firlejówka	" "	1	10	1	10	2	9	470—560	17		3	16		3	2	5			1			2	4	5	20				
16	Gniewosz Włodzimierz	XVII.	Potok złoty	" "	1	8	1	15	1	19	327—761	16		5	9		12	10	8	3	2				7	6	12	15				
17	Lanckoroński Karol, hr.	XVIII.	Komarno*)	" "	1	8	2	11	2	11		10		7	2	8	3	3	1			1			2	2	2	9				
	Obory zwinięte											23	1																			
				Razem								279	30	34	124	11	156	111	67	22	5	27	11	5	57	51	91	175	30	54		

Zestawienie przychowku

(po strąceniu tego co zginęło lub jako niezdatne sprzedano po koniec roku 1889):

Pozostało na chów w oborach zwiniętych	30	buh.	54	jał.
Wcielono do obór zarodowych subwencyonowanych	11	"	156	"
Przychowuje się w oborach zarodowych subwencyonowanych	91	"	175	"
Sprzedano na chów hodowcom w kraju	284	"	30	"

Razem przychowano w 8 latach 416 buh. 415 jał.

Year	Month	Day	Time	Location	Activity	Remarks
1900	Jan	1	10:00	St. Paul	Arrived	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	2	10:00	St. Paul	Departed	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	3	10:00	St. Paul	Arrived	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	4	10:00	St. Paul	Departed	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	5	10:00	St. Paul	Arrived	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	6	10:00	St. Paul	Departed	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	7	10:00	St. Paul	Arrived	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	8	10:00	St. Paul	Departed	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	9	10:00	St. Paul	Arrived	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	10	10:00	St. Paul	Departed	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	11	10:00	St. Paul	Arrived	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	12	10:00	St. Paul	Departed	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	13	10:00	St. Paul	Arrived	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	14	10:00	St. Paul	Departed	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	15	10:00	St. Paul	Arrived	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	16	10:00	St. Paul	Departed	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	17	10:00	St. Paul	Arrived	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	18	10:00	St. Paul	Departed	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	19	10:00	St. Paul	Arrived	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	20	10:00	St. Paul	Departed	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	21	10:00	St. Paul	Arrived	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	22	10:00	St. Paul	Departed	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	23	10:00	St. Paul	Arrived	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	24	10:00	St. Paul	Departed	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	25	10:00	St. Paul	Arrived	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	26	10:00	St. Paul	Departed	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	27	10:00	St. Paul	Arrived	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	28	10:00	St. Paul	Departed	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	29	10:00	St. Paul	Arrived	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	30	10:00	St. Paul	Departed	Left St. Paul at 10:00 AM
1900	Jan	31	10:00	St. Paul	Arrived	Left St. Paul at 10:00 AM

WYKAZ

stacyj subwencyjnych i subwencyonowanych buhajów dla włościan
w roku 1889.

(Okres subwencyjny od 1. Października 1888 do 1. Października 1889).

Liczba porządkowa	Rok 1888-9													
	Oddział Tow. gosp.	Było stacyj						Ilość odlatowanych krów		Wypłacono stacyom		Właściciel stacyi		
		Powiat	miejsce	rasa buhajów	subwencyjnych	subwencyjnych	Razem	szczegółowo	razem	szczegółowo			razem	
										zł.	ct.		zł.	ct.
1	Belz	Sokal	Chorobrów	Szwycycka	1		36		36				Kruszewski Wincenty	
		"	Boratyn	Berneńska	1		55						Sołowij Jan	
		"	Chłopiacy i Rusin	"	1		60		72				Hulimka Teodor	
		"	Głuchów	"	1		32		36				Falkowski Michał	
						4		183				144		
2	Borszczów	Borszczów	Bilcze	Szwycycka	1		27		32	40			Zarząd dóbr Bilcze	
		"	Cygany	Berneńska	1		30		36				Kohn Jakób	
		"	Julianówka	Altenburg	1		30		36				Zarząd dóbr Mielnica	
		"	Nazarów	Berneńska	1		53		63	60			" " Skala	
		"	Tarnawka	"	1		20		24				Parnas Oskar	
						5		160				192		
3	Bóbrka	Bóbrka	Szołomyja	1/2 Oldenb	1								Henzel Seweryn	
4	Brody	Brody	Wysock	Kuhland	1		60		72				Sala Oktaw	
		"	Zagórze	1/2 Berneń.	1		60		72				Dąbrowski Eliasz	
		"	Toporów	" Algausk.	1		60		72				Kokurewicz M.	
		"	Leszniów	Berneńska	1		60		72				Konwent OO. Bernard.	
		"	Uwin	Krajowa	1		60		72				Szostak Kirił	
						1	4	300				360		
5	Brzeżany	Podhajce	Adamówka	Szwycycka	1		60		72				Zaręba Kazimierz	
		Brzeżany	Litiatyn	"	1		60		72				Jędrzejowicz Józef	
		"	Toustobaby	Berneńska	1		60		72				Gołaszewski N.	
		"	Zamostowyfolwark	Szwycycka	1		60		72				Krzyżanowski M.	
						4		240				288		
6	Brzozów	Brzozów	Igioza	Berneńska	1		60		72				Schaitter Julian	
		"	Brzozów	"	1		60		72				Duniewicz Edward	
		"	Haczów	"	1		60		72				Urbański Mieczysław	
						2	1	180				216		
7	Buczacz (Podolski)	Buczacz	Niskołyzy	Berneńska	1		49						Menzel Karol	
		Husiatyn	Żabińce	Szwycycka	1		60		72				Horodyski Kazimierz	
		"	Uwisła	Berneńska	1		34		40	80			Cieński Kazimierz	
		Zaleszczyki	Chmielowa	"	1		60		72				Głazewski Ignacy	
		"	Drohiczówka	"	1		60		72				Cieński Tadeusz	
		"	Duninów	"	1		60		72				Schnurpfeil Edmund	
		"	Myszków	"	1		50		60				Kęplicz Maryan	
		"	Torskie	"	2		120		144				Siemiginowski W.	
		"	Chartanowce	"	2		120		144				Skrzyszowski Seweryn	
						11		613				676	80	
8	Horodenka	Horodenka	Horodenka	1/2 Berneń.	1		217		72				br. Romaszkan	
		"	Raszków	"	1		48		72					
						2		265				144		
Do przeniesienia						4	31		1941			2020	80	

Rok 1888 - 9

Liczba porządkowa

Oddział Tow. gosp.

Było stacyj

Ilość odlatowanych krów

Wypłacono stacyom

Właściciel stacyj

Powiat

miejsce

rasa buhajów

subwencyjnych
subwencyjnych
subwencyjnych
subwencyjnych

Razem

szczególne
razem

szcze-
góło-
wo
razem
zł. ct. zł. ct.

Z przeniesienia

9	Jarosław	Łańcut	Czarna	Berneńska	1	60	72	2020	80	Kiwala Jakób Żak Józef Zabielski Antoni hr. Scipio Karol Dąbrowski L. Turnau H. hr. Koziebrodzki Wł. Sroczyński Bronisław Ostrowski Dyonizy Bożbar Wojciech Kraft Henryka Socha Walenty Bogdański Władysław Frommel Juliusz Ostrowski Aleksander Wolski Eustachy Zarząd dóbr Wysocko Sym Teofil Zbyszewski Kazimierz Kolesiński Seweryn
		"	Grodzisko	"	1	60	72			
		"	Kosina	"	1	60	72			
		"	Lopuszka	"	1	60	72			
		"	Studzian górny	"	1	60	72			
		"	Urzejowice	1/2 Holend.	1	60	72			
		Jarosław	Chłopice	Oldenburg	1	60	72			
		"	Dresina	Berneńska	1	60	72			
		"	Jodłówka	Oldenburg	1	60	72			
		"	Gać	Berneńska	1	60	72			
		"	Radymno	Oldenburg	1	60	72			
		"	Zarzecze	Ayrshire	1	60	72			
		"	Zabłotce	1/2 Oldenb.	1	26				
		"	Tywonia	Berneńska	1	60	72			
		"	Adamówka	Oldenburg.	1	60	72			
		"	Hawłowice	"	1	45				
		"	Laszki	1/2 Holend.	1	60	72			
"	Łapajówka	Berneńska	1	60	72					
"	Pełnatycze	1/2 Ayrshire	1	43						
"	Kramarzówka	"	1	54						
					10	10	1128	1152		
10	Kałusz	Kałusz	Uhrynów	Berneńska	1	60	72	400	40	Głodziński Włodzim. Komornicki Stanisław Hass Jakób Samolówka Jacek Mierzeński Henryk Pojański Jan
		"	Zawadka	"	1	48	57			
		"	Landestreu	"	1	60	72			
		"	Wojniłów	"	1	60	72			
		"	Dubowica	"	1	46	55			
"	Kopanka	"	1	60	72					
					2	4	334			
11	Kołomyja	Kołomyja	Ceniawa	Berneńska	1	60	72	154	80	Siwicki Konstanty Krzysztofowicz Eugen. Domain Celestyn Kosińska Anna
		"	Załucze	"	1	36	42			
		"	Pererów	"	1	34	40			
		"	Zamulińce	"	1	47				
					4		177			
12	Lwów	Lwów	Siemianówka	1/2 Berneń.	1	60	72	144		Abrahamowicz Dawid Wolański Jan
		"	Prusy	Algauska	1	60	72			
					2		120			
13	Przemyśl	Dobromil	Stroniowice	Berneńska	1	60	72	432		Groó Ludwik Nowosielecki Bronisław Nowacki Władysław Terlecki Julian Kwieciński Antoni Jocz Bolesław Dr. Balko Władysław Dłuski Henryk
		"	Grąziowa	"	1	60	72			
		"	Kreców	"	1	60	72			
		Przemyśl	Przedzielnica	Kuhland	1	60	72			
		"	Buszkowice	1/2 Oldenb.	1	60				
		"	Krzywcza	1/2 Ayrshire	1	60	72			
		"	Budomierz	Berneńska	1	34				
"	Batycze	Ayrshire	1	60	72					
					4	4	454	432		
Do przeniesienia						20	55	4154	4304	40

Rok 1888 — 9

Liczba porządkowa	Odział Tow. gosp.	Było stacyj										Ilość odlatowanych krów		Wypłacono stacyom				Właściciel stacyi
		Powiat	miejsce	rasa buhajów	Razem				szeregłowo	razem	szeregowo		razem					
					suwajewicki	suwajewo-ostrowski	suwajewicki	suwajewo-ostrowski			zł.	ct.	zł.	ct.				
		Z przeniesienia . . .				20	55			4154			4304	40				
14	Przemysłany	Przemysłany	Czupernosów	Berneńska	1				47			56	40			Wybranowski Aleks. Sander Edmund Zarząd dóbr.		
		"	Janczyn	"	1				60			72						
		"	Przemysłany	"	1				60			72						
						2	1			167			200	40				
15	Rohatyn	Rohatyn	Putiatyńce	Szwyc	1				50			60			Torosiewicz Mikołaj. Bittner Jakób Romanowski Józef Tustanowski Wład.			
		"	Sarnki górne	1/2 Berneń.	1				50			60						
		"	Świstelniki	"	1				60			72						
		"	Knihyniczne	Szwyc	1				10			12						
						1	3			170			204					
16	Rudki	Gródek	Suchowola	Szwyc	1				60			72			Brajer Jan Gutkowski Zygmunt Zucker Zygmunt Gizowski Józef Gizowski Kazimierz Kos Michał ks. Kamiński M. Janko Stefan			
		"	Dąbrowica	1/2 Oldenb.	1				60			72						
		Mościska	Chorośnica	"	1				60			72						
		"	Mokrzany wiel.	"	1				60			72						
		"	Szeszerowice	"	1				60			72						
		Rudki	Komarńo	"	1				60			72						
		"	Rudki	"	1													
"	Hoszany	"	1				40			48								
						6	2			400			480					
17	Sambor	Sambor	Kowenice	1/2 Oldenb.	1				60			72		Tworkowski Stanisław Balicki Ludwik Barański Karol				
		"	Wykoty	"	1				19			22	80					
		"	Radłowice	1/2 Berneń.	1				60			72						
						3				139			166	80				
18	Sanok	Lisko	Olszanica	Berneńska	1				60			72		Jordan Józef Bal Władysław Krański Wincenty Słonecki Duklan Ostaszewski Stanisław Truskolaski Wł. Romer Marya Wasilkowski Ed. Gołkowski Bolesław.				
		"	Rudeńko	"	1				60			72						
		"	Leszczowate	"	1				23			27	60					
		Sanok	Jurowce	"	1				37			44	40					
		"	Klimkówka	"	1				60			72						
		"	Płonna Kulaszne	"	1				60			72						
		"	Markowce	"	1				60			72						
		"	Prusiek	"	1				60			72						
		"	Tyrawa wołosk.	"	1				42			50	40					
						6	3			462			554	40				
19	Stanisławów	Bohorodczany	Bohorodczany	Berneńska	1				60			72		Konwent OO. Dominik. Iwanicki Antoni Tymczuk Michał Pawluk Mikołaj Jaroszyński Zygmunt ks. Szeparowicz Zenon Ożegalski Kazimierz Regenstreif Zygmunt Weber Ferdynand Doszot Oktaw				
		Nadwórna	Cucylów	"	1				60			72						
		"	Kamienna	"	1				60			72						
		"	Skopówka	"	1				60			72						
		Stanisławów	Siedliska	"	1				52			62	40					
		"	Kołodziejówka	"	1				46			55	20					
		"	Pukasowce	"	1				60			72						
		Tłumacz	Kłubowce	"	1				60			72						
		"	Ladzkie	"	1				60			72						
"	Pałahicze	"	1				60			72								
						3	7			578			693	60				
		Do przeniesienia . . .				38	74			6070			6603	60				

Rok 1888 — 9

Liczba porządkowa	Oddział Tow. gosp.	Było stacyj										Wypłacono stacyom				Właściciel stacyj
		Powiat	miejsce	rasa buhajów	Ilość odlatowanych krów				Wypłacono stacyom							
					subwencyjnych		Razem		szczęgółowo		razem					
					subwencyjnych	obwencyjnych	subwencyjnych	obwencyjnych	zł.	ct.	zł.	ct.				
Z przeniesienia					38	74		6076			6603	60				
20	Stryj	Stryj	Dzieduszyce małe	Szwycyka	1			30			36			Ładomirski Zdzisław		
		"	Lisiatycze	Oldenburg	1			30			36			Onyszkiewicz A.		
		"	Podhorce	Berneńska	1			60			72			br. Brunicki Julian		
						3		120			144					
21	Tarnopol	Trembowla	Łoszniów	Berneńska	1			60			72			Janicki Ryszard		
		Skałat	Poznanka het.	"	1			60			72			Vivien Jan		
		"	Łuka mała	Pinzgauska	1			60			72			Kieszkowski Jacek		
		Tarnopol	Kutkowce	Berneńska	1			60			72			Gall Jakób		
		"	Bajkowce	"	1			60			72			Maniewski Maryan		
						5		300			360					
22	Tumacz	Tłumacz	Olesza	Berneńska	1			60			72			Ks. Szeparowicz Abd.		
		"	Kutyska	"	1			30			36			Kossowicz Władysław		
		"	Pużniki	"	1			30			36			Jakubowicz Jan		
		"	Tarnowica polna	"	1			30			36			Rokosowski Mieczysław		
		"	Markowce	Szwycyka	1			30			36			Ładomirski Konstanty		
						5		180			216					
23	Złoczów	Złoczów	Skniłów	Oldenburg.	1			7			8 40			Schnell Oskar		
		"	Bełzec	Berneńska	1			60			72			Wikarski Leon		
		"	Kabarowce	1/2 "	1			48			57 60			Wierzchlejski B.		
		"	Olszanica	"	1			60			72			Jasiński Feliks		
		"	Podlipce	"	1			60			72			Treter Konstanty		
		"	Bieniów	1/2 Oldenb.	1			60			72			Rossowski M.		
		Kamionka	Sieńków	Szwycyka	1			48			57 60			Wasilewski Antoni		
						7		348			411 60					
24	Żółkiew	Żółkiew	Derewnia	Kuhland	1			30			36			Starzyński Tadeusz		
						1		30			36					
25	Cieszanów okręg	Cieszanów	Załuże	Krajowa	1			30			36			Epler Jan		
		"	Basznia	Berneńska	1			12			14 40			Zarząd dóbr		
		"	Chotylub	1/2 Oldenb.	1			30			36			Zarzycki Tytus		
		"	Lubliniec	Krajowa	1			12			14 40			br. Brunicki P.		
		"	Łukawica	Kuhland.	1			25			31 20			Zborzil Ignacy		
		"	Niwki	Berneńska	1			30			36			Müller Fryderyk		
		"	Zapałów	1/2 Pinzgau.	1			30			36			Riwoli Władysław		
		"	Dachnów	Berneńska	1			12			14 40			Biedzyński Piotr		
		"	Oleszyce	Fryburg.	1			60			72			Zarząd Dóbr		
						2	7	241			290 40					
26	Delatyn okręg	Nadwórna	Łanczyn	Berneńska	1			60			72			Bukojemski Stefan		
						1		60			72					
Ogółem					41	102		7344			8133 60					

U w a g a: Stacje w Oddziale Jarosławsko-Łańcuckim, w Kramarzówce, Zabłotcach, Hawłowicach i Pelnatyczach wypłaciła Rada Oddziału z funduszków oddziałowych, gdyż preliminowany przez Komitet Towarzystwa gosp. fundusz 1152 zł. na inne stacje w tymże Oddziale wyczerpanym został.

Tablica III.

W y k a z

przyznanych przez Komitet c. k. Towarzystwa galic. gosp. stacyi subwencyjnych i subwencyonowanych na rok 1889/90.

Liczba porządkowa.	Oddział. Tow. gospodarskiego	W roku 1888/9		Przyznano stacyi na rok 1889/90.			Prelimino-	
		było stacyi		subwen- cyjnych	subwencyo- nowanych	r a z e m	wanakwota zł.	
1	Oddział Bełz		4		6	6	432	
2	" Borszczów		5		3	3	216	
3	" Bóbrka	1		1	1	2	144	
4	" Brody	1	4	1	4	5	360	
5	" Brzeżany		4		5	5	360	
6	" Buczacz (Podolski)		11		10	10	720	
7	" Brzozów	2	1	2	1	3	216	
8	" Horodenka		2		2	2	144	
9	" Jarosław	10	10	10	6	16	1152	
10	" Kałusz	2	4	2	5	7	504	
11	" Kołomyja		4	1	3	4	288	
12	" Lwów		2		2	2	144	
13	" Przemyśl	4	4	6	4	10	720	
14	" Przemyślany	2	1	2	2	4	288	
15	" Rohatyn	1	3	1	4	5	360	
16	" Rudki	6	2	5	4	9	648	
17	" Sambor		3		4	4	288	
18	" Sanok	6	3	7	2	9	648	
19	" Stanisławów	3	7	3	7	10	720	
20	" Stryj		3		2	2	144	
21	" Tarnopol		5		9	9	648	
22	" Tłumacz		5	2	2	4	288	
23	" Złoczów		7		6	6	432	
24	" Żółkiew		1		3	3	216	
25	Okręg Cieszanów	2	7	2	4	6	432	
26	" Delatyn	1		1		1	72	
	R a z e m .		41	102	46	101	147	10584

Część II.

SPRAWOZDANIA

Oddziałów c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic.

z ważniejszych ich czynności i stanu funduszków

za rok 1889.

1. Oddział Bełzki.

(Powiaty: Bełz, Sokal).

Nowa Rada dotąd nie ukonstytuowana.

W roku ubiegłym odbyły się dwa Walne Zebrania członków, gdy do posiedzenia Rady przyjść nie mogło z powodu, że dawna Rada nie funkcjonuje, a nowa nie została jeszcze wybrana. Wybór Rady był wprawdzie dwukrotnie zapowiedziany, nie mógł jednak w obu razach dla braku odpowiedniej ilości członków nastąpić. Uchwalono jednak w krótkim czasie zwołać ad hoc ogólne Zebranie i wybór Rady bezwarunkowo przeprowadzić.

Oprócz załatwienia bieżących czynności, został urządzony w Sokalu we Wrześniu kurs kucia koni pod kierunkiem i z prelekcjami Pana Kretowicza.

Wniesiono petycję do Ministerstwa handlu w sprawie upaństwowienia kolei Karola Ludwika.

Wniesiono petycję do Namiestnictwa w sprawie wywozu paszy.

Wniesiono prośbę do c. k. komendy ogierów w Drohowyżu o ogiera Ardena na stację Bełz lub Sokal.

Wniesiono petycję do Namiestnictwa w sprawie zamknięcia całych okręgów w skutek zarazy pyskowej.

Poparto odezwę Tow. Gosp. w Jaśle w sprawie utworzenia oddziału rolniczego przy wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Rozlosowano zakupione za 37 zł. 22 ct. narzędzia rolnicze między członków.

Obrót funduszków Oddziału był następujący :

Przychód wynosił	984 zł. 50 ct.
Rozchód	382 zł. 75 ct.
Pozostałość kasowa na rok 1890	601 zł. 75 ct.

2. Oddział Borszczowski.

(Powiat: Borszczów).

Przewodniczący: P. T. Mieczysław hr. Dunin Borkowski. **Zastępca:** P. T. Leon książę Sapieha. **Członkowie Rady:** P. T.: ks. Gułła Michał, Józefowicz Antoni, Parnas Oskar, ks. Tyszyński Hilary, Znamirowski Konstanty.

W ciągu roku odbył Oddział trzy Walne Zgromadzenia.

Z ważniejszych czynności, jakimi się Oddział zajmował, były następujące:

Rozesłał odezwę do właścicieli dóbr, dzierżawców, księży, nauczycieli, oficyalistów i gmin, — wzywającą do przystępowania do Towarzystwa; odezwa ta odniosła pożądany skutek, gdyż Oddział pozyskał znaczną liczbę członków.

Dla skuteczniejszej swej działalności ustanowił Oddział pięć sekcji gospodarskich, każda z pięciu członków złożona z odpowiednim zakresem działania, a mianowicie: sekcję przemysłową, informacyjną, rolniczą, sadowniczą i pszczelniczą; — pomienione sekcye chociaż w tak krótkim czasie zaznaczyły już swą użyteczną działalność w sposób następujący:

Sekcyja przemysłowa zaprojektowała założyć w miasteczku powiatowym w Borszczowie sklep, któryby prócz artykułów kolonialnych, posiadał narzędzia rolnicze, powroźnicze, żelazo i t. p. dla odstępowania swym członkom po możliwie niskiej cenie; projekt ów dotąd jeszcze nie wszedł w życie z powodu niedostatecznego kapitału, jaki na ten cel subskrybowano. — Zaznaczyć wypada, że świetna Rada powiatowa, na której czele marszałkiem powiatu J. W. Mieczysław hr. Dunin Borkowski, który zarazem jest prezesem Oddziału naszego, przeznaczyła subwencję dla Oddziału naszego, a w szczególności do dyspozycji pomienionych sekcji kwotę zł. 1.000, z których 500 zł. użyto lub też użyte być mają na cele rolnicze, zaś 500 zł. na założenie zaprojektowanej szkoły tkackiej w powiecie.

Sekcyja informacyjna zajmowała się wynajdywaniem źródeł dla sprowadzania oryginalnych nasion, niemniej zbywaniem korzystnym anyżu, miodu i t. p.

Sekcyja rolnicza zastanawiała się nad sprowadzeniem oryginalnych nasion pszenicy banatki i żyta, oraz urządziła małą wystawkę nasion gospodarskich, w celu umożliwienia członkom nabycia i zbytu nasion gospodarskich, albowiem członkowie niejednokrotnie sprowadzać musieli niepewne nasiona, nie wiedząc o tem, że u sąsiada lepsze dostać można.

Podczas tej wystawy ofiarowali członkowie Towarzystwa, właściciele dóbr, dla członków włościan bezpłatnie nasiona, a to: jęczmień, kukurydzę i t. p. do zasiewu wiosennego, dla zachęcenia tychże do przystępowania do Towarzystwa, które to nasiona podczas wystawy rozdane zostały.

Sekcyja sadownicza zajmowała się podniesieniem tej tak ważnej gałęzi w naszym powiecie, a dla rozmnożenia szlachetnych drzew sprowadziła z zakładu ogrodniczego w Dzikowie kilkaset sztuk szczepów, do czego przyczyniło się Towarzystwo sadowniczo-ogrodnicze we Lwowie, darując dla naszego Oddziału również kilkaset sztuk szlachetnych szczepów, za co należy się temuż Towarzystwu od naszego Oddziału szczerza podzięką. — Szczepy te zostały rozdzielone między członków Towarzystwa przeważnie włościan.

Sekcyja pszczelnicza zaprojektowała założenie miodosytni, oraz urządzenie kursów wędrujących z wykładami o pszczelnictwie, w celu pouczenia włościan o racjonalnem prowadzeniu pasiecznictwa.

Oddział posiadał w r. b. stacyj subwencyonowanych buhajów pięć, t. j. jedną zupełną, zaś cztery półstacye, na których odlatowano 160 krów włościańskich.

Obrót kasowy Oddziału od czasu zawiązania wynosił w przychodzie 4.459 zł. 37 ct., w rozchodzie 3.715 zł. 17 ct., reszta kasowa 744 zł. 20 ct.

3. Oddział Brodzki.

(Powiat Brody).

Przewodniczący: P. T. Sala Oktaw. **Członkowie Rady:** P. T. Frenkel Ignacy, Horodyński Bogusław, Krajewski Adam, Miączyński Józef, Popiel Antoni, Władysław hr. Russocki, Schnell Artur.

Oddział odbył jedno Walne Zgromadzenie a cztery posiedzenia Rady.

Urządził cztery stacye subwencyonowanych buhai i uzyskał od Komitetu jedną stacyę subwencyjną.

Załatwił polecane mu przez Komitet czynności i rozpowszechniał nadesłane okólniki.

W myśl okólnika Komitetu sprowadził Oddział dla członka swego Wgo Adama Krajewskiego po 6 garncy lnu żmudzkiego, inflanckiego i rygskiego, który bardzo dobrze się udał.

Zamówił przez c. k. Starostwo w Brodach w 13. pułku ułanów w Złoczowie 12 koni dla swych członków.

Na wezwanie tutejszego c. k. Starostwa brał Oddział czynny udział przez swych delegatów w komisjonalnem zbadaniu gospodarki leśnej w kilku tutejszych miejscowościach.

W myśl uchwały Walnego Zgromadzenia z dnia 12. Lutego 1889. starano się wszelkiemi siłami zachęcać włościan do racjonalnej gospodarki bądź za pomocą różnych instrukcyj, udzielanych przez delegatów Oddziału, bądź też za pomocą okólników wysyłanych do gmin i obszarów dworskich.

Z biblioteki Oddziału, która dzięki bezinteresownej ofiarności członków i staranności Oddziału jest już dość pokaźną, rozsyłano na ręce Zwierzchności gminnych dziełka popularne dla rozpowszechnienia wiedzy naukowej między ludem.

Nadesłany przez centralny Komitet projekt tępienia chrząszczy udzielono celem zaopiniowania członkowi Rady Oddziału, Wmu Popielowi, który też ze swego zadania zaszczytnie się wywiązał.

Obrót funduszów Oddziału wynosił w r. 1889: Przychód 677 zł. 36 ct., Rozchód 462 zł. 54 ct., przeto pozostałość kasy z końcem Grudnia 1889: 214 zł. 82 ct.

4. Oddział Brzeżański.

(Powiaty: Brzeżany, Podhajce).

Przewodniczący: P. T. Jędrzejowicz Józef. **Zastępca:** P. T. Kopestyński Józef. **Członkowie Rady:** P. T. Gołębski Juljusz, Krzyżanowski Michał, Podlewski Wincenty, Wiszniowski Antoni.

W roku 1889 odbyły się dwa posiedzenia.

Z ważniejszych czynności Oddziału wymieniamy:

Przy pomocy Komitetu otworzono w Litatynie piątą stacyę buhaja subwencyonowanego, tak potrzebną ze względu na bardzo rozpowszechniony chów bydła w tutejszym okręgu; założono również zarodową chlewnię w Litatynie, do czego się Komitet najbardziej przyczynił, zakupując własnym kosztem jednego knurka i dwie loszki rasy Yorkshire. Otwarcie zarodowej owczarni w Sławentynie nastąpi niebawem, gdyż Komitet zamówił już jednego tryka i pięć matek rasy Cotswold, które też wkrótce do rzeczzonej stacyi nadesłane zostaną.

Po usilnych staraniach u Wysokiego Rządu za pośrednictwem Świetnego Komitetu o otwarcie stacyi ogierów w Brzeżanach, uzyskał Oddział zapewnienie, że z wiosną roku 1890 rozdanem będzie hodowcom koni w Galicyi 10 sztuk ogierów rządowych więcej, jak w latach ubiegłych. Czyziono także starania o nabycie osła dobrej rasy, a to celem wytworzenia rasy mułów, wytrwałych

zwierząt pociągowych a wymagających mniejszych kosztów utrzymania. Ponieważ nie można było znaleźć w kraju pożądanego osła, zwrócono się z poszukiwaniami do Niemiec.

Poparto wniosek posła hr. Franciszka Mycielskiego do Ministerstwa oświaty w sprawie utworzenia oddziału rolniczego przy Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie.

Udano się z prośbą do posła Rady Państwa JW. Jaworskiego w sprawie zniesienia kurka lutrynkowego przy alembiku w gorzelniach.

Poparto petycję Oddziału Sanockiego w sprawie opustu podatku z powodu nieurodzaju w roku 1889.

Przedłożono Komitetowi projekt pomocy ratunkowej dla dotkniętych nieurodzajem i poruszono sprawę wywozu paszy t. j. słomy i siana za granicę kraju.

Przedłożono Komitetowi projekt ochrony koni od zagłady, grożącej wskutek braku paszy.

Poparto petycję do Wysokiego Rządu w sprawie obniżenia ceny soli bydłowej.

Poparto petycję Oddziału Łańcucko-Jarosławskiego w sprawie uśmierzenia zarazy pyskowej u bydła, a racicznej u trzody chlewnej.

Na Walne Zgromadzenie Towarzystwa Kółek rolniczych, we Lwowie w roku 1889 odbyte, delegowano jako reprezentanta Oddziału tutejszego członka Wgo Bronisława Wolfartha z Hinowic.

Obrót funduszków Oddziału tutejszego w roku 1889 był następujący:—

Przychód	2.917 zł. 21 ct.
Rozchód	157 „ — „
Stan kasy z końcem roku 1889	<u>2.760 zł. 21 ct.</u>

5. Oddział Brzozowski.

(Powiat Brzozów).

Przewodniczący: P. T. Dydyński Jan Kanty. **Zastępca:** P. T. Obst Jan. **Członkowie Rady:** P. T. Bobczyński Konstanty, Duniewicz Edward, Ostaszewski Kazimierz, ks. Sałustowicz Gabryel, Wojciech hr. Starzeński.

Oddział tutejszy odbył trzy Walne Zgromadzenia i 12 posiedzeń Rady.

Z ważniejszych spraw załatwiono, co następuje:

Przyznane 3 stacye buhai subwencyonowanych i subwencyjnych rozdzielono w sposób następujący:

Członkowi Oddziału Wmu Edwardowi Duniewiczowi przyznano stacyę buhaja subwencyonowanego, dla stacyi Brzozów, Przysietnica i Starawieś.

Stacyę buhai subwencyjnych, zakupionych przez Komitet centralny, oddano członkom Oddziału, Wmu Mieczysławowi Urbańskiemu w Haczowie dla Haczowa i Wmu Juliuszowi Schaittrowi w Igiozie, dla przedmieścia Dynowskiego i Igiozy.

Przyznano pół stacyi buhaja subwencyonowanego ks. kanonikowi Szczęsnemu Rudnickiemu w Golcowy — dla Golcowy z funduszków własnych.

Przedłożono Komitetowi centralnemu wnioski, odnoszące się do działu II. na r. 1889, z prośbą o przyznanie tutejszemu Oddziałowi niezbędnie potrzebnej 4ej stacyi buhaja subwencyonowanego lub subwencyjnego.

Okólnik Komitetu centralnego, odnoszący się do tępienia chrząszczy majowych i pędraków, odstąpiono pp. delegatom do rozpowszechnienia po gminach.

Okólnik Komitetu centralnego, w sprawie zawiadomienia trudniących się uprawą chmielu, iż z dniem 1. czerwca do 30. Listopada wychodzić będą okólniki informacyjne o stanie chmielników i fluktuacyach handlowych, odstąpiono plantatorom chmielu.

Odezwę Komitetu centralnego, uwiadamiającą o urządzeniu wystawy targowej zwierząt, połączonej z wystawą mleczarską, rozpowszechniono między członków Oddziału.

Okólnik w sprawie utworzenia fundacji stypendyjnej imienia ś. p. Henryka Janki, rozszano pomiędzy członków Oddziału, dla złożenia dobrowolnych datków, które po nadesłaniu do Rady Oddziału odesłane zostaną.

Przesłano Komitetowi centralnemu sprawozdanie o ogólnym zbiorze plonów tegorocznych.

Uproszono na odezwę Komitetu centralnego Wgo Juliusza Schaittra, do zestawienia sprawozdania o stosunkach w obliczeniu statystycznych zbiorów w okolicy Dynowa.

Odezwę Oddziału sanockiego w sprawie odpisania podatku gruntowego z powodu posuchy przyjęto do wiadomości, albowiem przedtem jeszcze udał się Wydział powiatowy, poparty przez tutejszy Oddział, do c. k. Starostwa, która to prośba skutek swój osiągnęła.

Przedłożono Komitetowi centralnemu wnioski subwencyjne co do działu II. na rok 1889/90 z prośbą o przyznanie tutejszemu Oddziałowi przynajmniej całych 4 stacyi subwencyonowanych lub subwencyjnych buhai.

W skutek okólnika Komitetu, zawiadomiono wszystkich członków niemniej delegatów Oddziału, iż Wysokie c. k. Namiestnictwo wydało rozporządzenie, zakazujące nadymania mięsa zwierząt powietrzem, ustami lub za pomocą osobnych do tego przyrządów.

W myśl okólnika centralnego Komitetu, zawiadomiono wszystkich członków Oddziału, że Dyrekcyja kolei Karola Ludwika we Wiedniu przychyliła się do prośby o znizienie taryf kolejowych dla transportów ziemniaków, wywiezionych z Galicyi na Szląsk i Morawę.

Przesłano Komitetowi resztę części obowiązkowej za rok 1889 w kwocie 34 zł. 92 ct. w. a.

Uchwalono udać się z prośbą do Wysokiego Wydziału krajowego, by między dotkniętych nieurodzajem w r. 1889 umieścić dzierżawców i właścicieli mniejszych majątków.

Uchwalono udzielić Oddziałowi Sanockiemu na założenie szkoły parobków w Nowosielcach-Gniewosz jednorazową zapomogę w kwocie 25 zł. a. w.

Obrót funduszków w roku 1889 był następujący: Przychód wynosił 370 zł. 5 ct., Rozchód zaś 352 zł. 40 ct.

6. Oddział Horodeński.

Rada nie nadesłała sprawozdania.

7. Oddział Jarosławski.

(Powiaty: Łańcut, Jarosław).

Przewodniczący: P. T. Władysław hr. Koziebrodzki. **Zastępca:** P. T. Bzowski Władysław.

Członkowie Rady: P. T. Witołd książę Czartoryski, Dombrowski Leonard, Frommel Juliusz, Górski Władysław, Kolesiński Seweryn, Marynowski Mieczysław, Prek Stefan, ks. kan. Pastor Leon, Wolski Eustachy, Zbyszewski Kazimierz.

Smutny dla rolników r. 1889 w ogóle odbił się i na naszym Oddziale, który zawsze wzrastał liczbą swych członków, a w roku tym wykazuje ich ubytek, bo... 30 członków zostało wykreślonych z powodu niepłacenia wkładek.

Lista członków obejmuje: Księży 12, właścicieli dóbr i dzierżawców 47, doktorów medycyny 2, aptekarzy 2, nauczycieli ludowych 10, ofycyalistów gospodarczych 31, leśników 5, małomieszczan 13., Kółko rolnicze 1 i włościan 95.

I w r. 1889 utrzymywano z funduszków Oddziału cztery stacye ogierów dla kłaczy włościańskich. Odstanowiono 198 kłaczy.

Koszt subwencyonowania tych 4 ogierów wynosił 362 złr.; pomimo usiłowań nie można było znaleźć i otworzyć 5tej stacyi z ogierem na r. 1889.

O rezultacie stanowienia doniosły tylko 3 stacye, a mianowicie, że po 102 stanowionych kłaczach urodziło się źrebiąt 37. Czwarta stacya w Siennowie nie doniosła o skutkach stanowienia.

W r. 1888/9 miał oddział 20 stacyi z buhajami dla krów włościańskich t. j. 10 stacyi subwencyjnych i 10 subwencyonowanych, zostało odlatowanych 1128 krów. Komitet centr. udzielił na ten cel subwencji 1152 zł., do której z funduszków Oddziału dopłacono 242 zł. 40 ct.

Na r. 1889/90. zostało tylko 9 stacyi subwencyjnych, ponieważ buhaja na stacyi w Adamówce uznano w porozumieniu z komitetem za niezdatnego na reproduktora i postanowiono go sprzedać. Stacyi subwencyonowanych uchwalono 12, razem więc 21 stacyi t. j. o jedną więcej jak w r. z., a że komitet centr. przeznaczył na r. 1889/90 subwencji tylko dla 16 stacyi 1152 zł., pięć więc stacyi Oddział pokryje z własnych funduszków, co ogólne zgromadzenie dnia 20. Grudnia r. z. uchwaliło

Na fundusz stypendyjny imienia ś. p. Henryka Janki złożyli członkowie Oddziału dodatkowo. (oprócz już przesłanych 50 zł.) 14 zł. 30 ct., które odesłano odnośnemu komitetowi.

W ciągu roku 1889 odbyto siedm posiedzeń Rady Oddziału i trzy ogólne Zgromadzenia, w których brało udział po 122 członków, i ci wylosowali bezpłatnie różne przedmioty gospodarskie, wyroby powroźnicze z Radymna za 120 zł. 69 ct., oraz 5 egzempl. weterynaryi Dr. Barańskiego.

Na pierwszym Ogólnem Zgromadzeniu miał p. Kawecki, przez Prezesa zaproszony, odczyt o gorzelniach kociołkowych. Treść tego wykładu wraz z planem urządzenia gorzelnicy kociołkowej wydrukowano i rozesłano większym właścicielom dóbr. Na temże posiedzeniu rozdano bezpłatnie między członków włościan różne nasiona pastewne i ogrodowe za 72 zł. 21 ct. z własnych funduszków Oddziału zakupione.

Rada Oddziału zaprosiła p. Rozmanita, fabrykanta cykoryi w Krakowie, który na Ogólnem Zgromadzeniu miał odczyt o uprawie i suszeniu cykoryi, wykazując producentom korzyści uprawy tej rośliny, a która i w naszych okolicach byłaby bardzo zyskowną, jeżeliby ktoś z większych właścicieli wybudował potrzebną do tego susznię; transport koleją surowej cykoryi nie opłaciłby się.

W sprawie opustu podatku gruntowego z powodu szkód przez myszy w r. 1888 w jesieni zrządzonych, rozesłano okólnik do członków Oddziału, zachęcający do podawania o likwidację. Pomimo wniesionych podań nikt w Oddziale naszym żadnej nie otrzymał bonifikacyi.

Na każdym z posiedzeń Rady i Ogólnych Zgromadzeń, debatowano nad klęską posuchy, grożącą zagładą rolnikom. O opust podatków gruntowych i zniżenie ceny soli wniesiono petycyę do Wysokiego Sejmu, Ministerstwa Skarbu i Namiestnictwa, a odpisy tych petycyi zakomunikowano wszystkim Oddziałom Towarzystwa gospodarskiego i Wydziałom Rad powiatowych w całym kraju z prośbą o poparcie. Niestety! pożądanego skutku nie otrzymaliśmy.

Z powodu ogólnego braku paszy na przezimowanie inwentarzy udała się Rada Oddziału wskutek polecenia Ogólnego Zgromadzenia z prośbą do Rad powiatowych Łańcuckiej i Jarosławskiej, aby z funduszków przeznaczonych na zapomogę jak najspieszniej zakupiono kartofle i grys i te rozdawano w naturze między włościan, zagrożonych brakiem paszy.

Rada Oddziału wystosowała petycyę do Wys. c. k. Namiestnictwa w sprawie zarazy pyśka i racic z prośbą, aby Rada sanitarna nakazała swym organom tylko pilne strzeżenie granic gminy zarazą dotkniętej, a nie powstrzymywanie tej zarazy wewnątrz obszaru gminy, — oraz aby targi i jarmarki na bydło i nierogaciznę tylko tam były zamknięte i z tych miejscowości niedopuszczane, gdzie zaraza panuje.

W sprawie szkód wyrządzanych przez wojsko w czasie ćwiczeń i manewrów na polach obsianych, wysłano deputacyę do Jego Excel. p. Ministra wojny, chwilowo bawiącego w Jarosławiu, który przyrzekł wydać surowe nakazy w tym względzie.

Na każdym Ogólnem Zgromadzeniu wzywano członków do tępienia chrząszcza majowego i robactwa zagnieżdżonego w sadach, a do Rad powiatowych, Łańcuckiej i Jarosławskiej, postanowiono udać się z prośbą, aby dla dopilnowania corocznie wydawanych okólników do gmin, ustanowiły swych delegatów, którzyby ściśle kontrolowali, czy tępienie powyższych szkodników wykonuje się, oraz, aby surowo karano lekceważenie rzeczonych okólników.

Kurs nauki kucia koni, na który Komitet centralny przyrzekł subwencyę 150 zł., a Oddział z własnych funduszków 200 zł. przeznaczy, postanowiono urządzić w drugiej połowie Maja 1890 r.

Postanowiono obesać w r. 1890 wystawę Wiedeńską, o ile smutne stosunki naszego rolnictwa na to pozwolą.

Oprócz powyższych spraw, poruszano wiele innych ważnych, tak na posiedzeniach Rady, jak i na Ogólnych Zgromadzeniach.

Protokół podawczy po dzień dzisiejszy wykazuje 152 liczb porządkowych.

Obrót kasowy w r. 1889 wykazuje: w Przychodzie 4191 zł. 48 ct., w Rozchodzie 2579 zł. 53 ct. pozostaje gotówką na 1890 rok 1611 zł. 95 ct., z której 1582 zł. 58 ct. jest na książeczkach oszczędności (Oprócz powyższej pozostałości z końcem r. 1889 zalega na członkach nieuiszczona wkładka 322 zł. 60 ct.).

8. Oddział Kałuski.

(Powiat: Kałusz).

Przewodniczący: P. T. Rojowski Kazimierz. **Członkowie Rady:** P. T. Janowski Franciszek i Mierzeński Henryk.

Oddział utrzymywał sześć stacyi buhaji subwencyonowanych i jedną subwencyjną, które w ciągu roku z ramienia swego kontrolował. Załatwiał sprawy bieżące.

Na Ogólnem Zgromadzeniu członków, odbytem w miesiącu Grudniu .: z., przyjęto rezygnacyę zasłużonego przez dziesięć lat urzędującego przewodniczącego J. W-go Klemensa Postruskiego właściciela dóbr Wojniłów i Sereдне, wyrażając uznanie za czynności Jego i dbałość o majątek Oddziału.

9. Oddział Lwowski.

(Powiat Lwów).

Przewodniczący: P. T. Lekczyński Czesław. **Zastępca:** P. T. Głowacki Henryk. **Członkowie Rady:** P. T.: Maślanka Antoni, Dr. Olesków Józef, Dr. Rutowski Tadeusz, Ryłski Tomasz, Dr. Szpilman Józef, Tyniecki Władysław, Wiesiołowski Adolf.

Oddział liczył z początkiem 1889 roku 82 członków, między nimi tylko 10 właścicieli większych posiadłości, 19 włościan i dwa „Kółka rolnicze“, reszta zaś członków składała się z pp. profesorów szkół dublańskich, pp. profesorów c. k. szkoły weterynaryi i z inteligencyi miasta Lwowa. Rada dążyła szczególnie do podniesienia dobrobytu włościan, tak przez pouczające wykłady na Walnych Zgromadzeniach, jak przez rozdawanie doborowych nasion. Jedno Walne Zgromadzenie zwołano do Dublan z zaproszeniem Zarządu głównego Towarzystwa Kótek rolniczych i Kótek lwowskiego okręgu. Dzięki życzliwości Dyrekcyi tamtejszych szkół i grona pp. profesorów odbyły się demonstracyjne pouczenia na polu doświadczalnym i w stajniach. Rada Oddziału zakupiła tamże poprawne narzędzia rolnicze i inne przedmioty gospodarcze i rozlosowała takowe pomiędzy uczestników. Za staraniem Rady Oddziału został wydany okólnik z Rady powiatowej do Zwierzchności gminnych powiatu lwowskiego z uwiadomieniem, że za inicjatywą Rady Oddziału Dyrekcyja c. k. szkoły weterynaryi we Lwowie oświadczyła gotowość udzielania włościanom tutejszej okolicy, z wyjątkiem niedziel i świąt, porady lekarskiej we wszelkich chorobach zwierząt domowych, a nawet postanowiła udzielać uboższym lekarstwa bezpłatnie.

Rada Oddziału zajęła się gorąco wyjednaniem opustu w podatkach gruntowych z powodu tegorocznej posuchy i przedłożyła Komitetowi wyczerpujące w tym względzie sprawozdanie.

Przedłożone Komitetowi wnioski subwencyjne na rok 1889 nie zostały uwzględnione, jak również w myśl uchwały Walnego Zgromadzenia wystosowane podanie o pomnożenie stacyi subwencyonowanych buhajów dla włościan; Oddział posiada przeto tylko 2 stacye, a to: u pana Dawida Abrahamowicza w Siemianówce i gospodarza p. Jana Wolańskiego w Prusach.

Protokół podawczy wykazywał 135 liczb porządkowych, które zostały załatwione.

Rada podnosi z ubolewaniem małe zainteresowanie się sprawami Towarzystwa ze strony właścicieli większych posiadłości, o tyle znowu wyraża uznanie włościanom, którzy chętnie i gorliwie przybywają na Zgromadzenia, i nieraz wpływały trafne uwagi i spostrzeżenia tychże dodatnio na pouczenia i gospodarskie pogadanki; w szczególności podnieść tu wypada gospodarzy i członków Kółka rolniczego z Dawidowa i Prus.

Obrót kasowy wynosił: w Przychodzie 328 zł. 26 ct., w Rozchodzie 322 zł. 95 ct. Pozostałość kasowa na rok 1890 wynosiła 5 zł. 28 ct.

10. Oddział Podolski.

(Powiaty: Buczacz, Czortków, Husiatyn, Zaleszczyki).

Przewodniczący: P. T. Artur Zaremba Cielecki. **Zastępca:** P. T. Cieński Tadeusz. **Członkowie Rady:** P. T. Głazewski Ignacy, Gniewosz Włodzimierz, Gnoiński Jan, Kęplicz Maryan, Krasnopolski Władysław.

W roku 1889 odbyły się trzy Walne Zgromadzenia członków, oraz pięć posiedzeń Rady Oddziału. Załatwiono 90 spraw.

Rada Oddziału sprowadziła za swe fundusze nasienie koniczyzny i lucerny za 121 zł. 20 ct. w. a. i nasiona te rozdała włościanom. uwzględniając głównie miejscowości, gdzie istnieją Kółka rolnicze.

Rada Oddziału udzieliła tytułem jednorazowych subwencji redakcyi „Macierzy Polskiej“ w Cieszynie 15 zł., Głównemu Zarządowi Towarzystwa Kółek rolniczych 20 zł., zaprenumerowała 12 egzemplarzy „Przewodnika Kółek rolniczych“, — wreszcie wypłaciła Dyrekcyi szkoły kraj. niższej rolniczej w Jagielnicy subwencyę w wysokości 150 zł.

Za staraniem Rady Oddziału miał p. Włodzimierz Grodzki, nauczyciel szkoły rolniczej w Horodence, w ośmiu miejscowościach wykłady popularne treści gospodarczej.

Rada wyjednała dla Oddziału 12 pełnych stacyi subwencyonowanych buhajów. Subwencya centralnego komitetu, udzielona Radzie Oddziału na zarodową chlewnię, nie mogła być użytą z powodu długotrwałej zarazy pyskowo-racicznej u nierogacizny i wzbronionego przewozu trzody chlewnej, Rada starała się przeto wyjednać zachowanie dla Oddziału tej subwencyi na rok przyszły.

Rada Oddziału starała się brać udział we wszystkich ważniejszych sprawach, rolnictwo nasze w r. b. dotyczących, czego dowodem są odezwy do Szanownego Komitetu w sprawie wyjednań opustu podatków, powstrzymania egzekucyi, uzyskania pomocy dla włościan nieurodzajem dotkniętych itp., — oraz telegram wystosowany do Wysokiego Koła Polskiego w Wiedniu w sprawie gorzelnianej.

Stan funduszków Oddziału pozostawia wiele do życzenia z powodu ogromnych zaległości członków.

Rada nie może powstrzymać się od wynurzenia swego żalu z powodu, że natrafiła w r. b. wśród wielu członków na dziwną jakąś apatyę i nieznalazła dostatecznego poparcia, co obok nieregularnego uiszczania wkładek i wypłacania takowych dopiero pod koniec roku, niejednokrotnie Radę w kłopotliwę położeń wprawia i działalność jej tamuje.

Nie zrażając się trudnościami i częściowem dotychczasowem niepowodzeniem, będzie się Rada starała rozwinać i nadal całą możliwą energię celem obudzenia właściwego życia wśród rolników wszelkich kategorii i będzie dalej postępować drogą uczciwej i jak najenergiczniejszej pracy dla ratowania i utrzymania z pod nóg niestety coraz więcej usuwającej się nam ziemi ojczystej.

Przychód wynosił w r. 1889 zł. 474 ct. 13, rozchód zaś 470 zł. 40 ct., okazuje się więc nadwyżka zł. 3 ct. 73, ale zaległości członków za r. 1888 wynoszą zł. 70, a za r. 1889 zł. 406, razem przeto zł. 476 w. a.

11. Oddział Pokucki.*)

(Powiaty: Kołomyja, Kossów, Śniatyn).

Przewodniczący: P. T. Krzysztofowicz Mikołaj. **Zastępca:** P. T. Dr. Wielowiejski Henryk. **Członkowie Rady:** P. T. Cieński Ludomir, Czajkowski Maryan, Fedorowicz Antoni, Krzysztofowicz Eugeniusz, ks. Kruszelnicki Maksymilian, Kunz Antoni, Moysa Stefan, Potworowski Kazimierz, Siewicki Konstanty.

Oddział Pokucki z siedzibą w Kołomyi zawiązany został w Styczniu 1890 za inicjatywą pp. Mikołaja Krzysztofowicza, Romana kniazia Puzyny i Henryka Wielowiejskiego. Odbyto jedno walne zgromadzenie i dwa zebrania Rady.

Ze względu na ogromny obrót i konsumpcję zboża w Kołomyi postanowiono dołożyć wszelkich starań o wyjednanie założenia publicznego składu produktów rolnych w Kołomyi, który to skład służyłby nie tylko dla całej wschodniej Galicji, lecz także i dla Bukowiny i stanowiłby uzupełnienie zadania, podjętego przez podobne instytucje we Lwowie i w Krakowie.

Po przygotowawczych studiach, przeprowadzonych przy współudziale Rady nadzorczej „Spółki handlowo-rolniczej w Kołomyi“, których rezultat potwierdził stanowczo racjonalność projektu, i utwierdziły jego inicjatorów w przekonaniu o wszelkich szansach powodzenia podobnego zakładu, uchwalono sprawę tę przedłożyć Radzie ogólnej c. k. Tow. gospodarskiego we Lwowie, a równocześnie wystosowano do Wydziału krajowego odpowiedni memoriał, oraz rozpoczęto rokowanie z wyżej wymienioną Spółką o ewentualne oddanie tego składu w jej zarząd.

Na liczne zażalenia ze strony hodowców, iż komisje zakupna koni traktują takowych po macoszemu i narażają ich na liczne trudności, by potem z ich szkodą zakupywać konie przez spekulujących liwerantów, postanowiono również podnieść tę sprawę na Walnem zgromadzeniu przez delegatów i poczynić starania, by podobnie jak w Prusiech wojskowe komisje znosiły się wprost ze samymi hodowcami.

Niemniej zasadniczo poruszoną została kwestya hodowli bydła w powiatach pokuckich. Skonstatowano jednomyślnie, iż stan tej gałęzi produkcji rolnej jest tu na bardzo niskim stopniu, głównie z powodu, iż liczba stacyj zarodowych subwencyjnych i subwencyonowanych jest na tutejsze potrzeby zbyt szczupłą, w skutek czego rozplodniki rekrutują się zupełnie przypadkowo z pomiędzy lichego bydła włościańskiego, przytem zaś brak dostatecznej liczby weterynarzy rządowych i powiatowych, wystawia producentów na zupełną bezbronność w obec licznych chorób, które tu swobodnie grasują.

Na ostatniem posiedzeniu Rady Oddziału podniesiono liczne utyskiwania na niedostateczność dotychczasowej ustawy, normującej stosunki służby folwarcznej, oraz straty jakie ponoszą gospodarze przez niechętnie i niedostateczne przestrzeganie tejże ze strony władz rządowych, oraz polecono delegatom wystosowania interpelacji do Wydziału krajowego, kiedy projekt nowej ustawy wejdzie pod obrady Sejmu krajowego.

Prócz tego ma Oddział Pokucki do zanotowania wprost praktyczne, na organizacyi rolników oparte rezultaty. Oto zawiązano spółki zakupna nawozów sztucznych, których już jeden wagon zamówiono z fabryki Danielewski i sp. w Sirndorf z warunkiem spłaty dopiero na podstawie fachowej analizy, mającej być przeprowadzoną w stacyi doświadczalnej w Dublanach, dalej spółki zakupna nasion, których także sprowadzono już znaczną ilość.

Ze względu na znaczne odległości dzielących pojedynczych członków Oddziału od siedziby tegoż, wybrano Radę Oddziału stosunkowo liczniejszą, która zobowiązawszy się zgromadzać przynajmniej co miesiąc, spodziewa się tem samem wynagrodzić szkody mogące wyrosć dla Towarzystwa przez zbyt rzadkie zbieranie się walnych zgromadzeń Oddziału.

*) Oddział nie zatwierdzony jeszcze przez Radę Ogólną.

12. Oddział Przemyski.

(Powiaty: Przemyśl, Jaworów, Mościska, Dobromil).

Przewodniczący: P. T. Adam Książę Lubomirski. **Zastępca:** P. T. Dr. Pawlikowski Jan.
Członkowie Rady: P. T. Bogdański Władysław, Drużbacki Mikołaj, Jocz Bolesław, Dr. Kozłowski Włodzimierz, Maryan hr. Łoś, Ritterschild Mieczysław, Skibniewski Bronisław, Stanisław hr. Stadnicki.

W roku 1889 odbyto trzy Walne Zgromadzenia a sześć posiedzeń Rady. Jedno zapowiedziane już Walne Zebranie członków zostało odwołane z powodu śmierci ś. p. Następcy Tronu.

Do protokołu podawczego weszło 99 liczb, które zostały załatwione.

Rada zakupiła różne przedmioty gospodarcze za łączną kwotę 74 zł. 48 ct., które między członków włościan bezpłatnie rozlosowano.

Rada wyjednała u Komitetu centralnego subwencyę ministeryalną na zaprowadzenie w obrębie tutejszego Oddziału 10 stacyi buhajów dla użytku włościan, a mianowicie 4 stacje z buhajami, prywatną własnością będącymi, zaś 6 stacyi z buhajami, zakupionymi przez Komitet i rozlokowała takowe w następujący sposób:

- a) w Krzywcy, Krecowie, Batyczach i Budomierzu z buhajami prywatnymi; zaś
- b) w Dobromilu, Jureczkowej, Grąziowie, Przędzielnicy, Buszkowicach i Stroniowicach z buhajami zakupionymi przez Komitet.

W porozumieniu z Komitetem nie wprowadzono w życie stacyi w Jureczkowej, albowiem buhaj dla tejeż zakupiony, okazał się niezdolnym do rozplodu.

W sprawie kursu rolniczego przy szkole ludowej w Bolestraszcach zamianowała Rada delegata, w osobie Dra Jana Pawlikowskiego.

W sprawie urządzenia magazynów zbożowych w mieście Przemyślu postanowiła Rada zając się przedewszystkiem zebraniem dat statystycznych z okolicy, sporządzeniem planów i kosztorysów, a następnie odnieść się z petycją w przyszłej kadencji do Sejmu o przyznanie na ten cel odpowiedniej subwencji. Dla zajęcia się temi przygotowawczemi czynnościami wybrano komisją z 6 członków, zaś na pokrycie możliwych kosztów z czynnościami temi połączonych upoważniła Rada Księcia Prezesa Oddziału do asygnowania kwoty na to niezbędną.

Celem zaprowadzenia gorzelni kociołkowych wysłała Rada dla zbadania takich gorzelni, oraz zebrania planów i kosztorysów fachowo uzdolnionego gorzelnika p. Niezabitowskiego, przeznaczając Mu na koszta podróży 100 zł. P. Niezabitowski zwiedził 4 gorzelnie, mianowicie w Żuczce Nowej, Kadłubiskach, Sinkowicach i Czechach, a powróciwszy, zdał na dniu 8. Kwietnia sprawozdanie ze swoich studyów. Z p. Niezabitowskim zawarto zarazem ugodę, żeby za pewną z góry określoną cenę członkom Towarzystwa takie gorzelnie kociołkowe urządzał.

Rada zamianowała 4 delegatów dla prowadzenia wykazów statystycznych obliczeń zbiorów w okolicy Dubiecka, Niżankowic, Hussakowa i Jaworowa z prośbą, by sprawozdania swe w kierunku powyższym Komitetowi centralnemu wprost przedkładali.

Za przykładem Oddziału Rudeńsko-Gródeckiego zarządziła Rada subskrybcyę dla przyczynienia się do fundacyi stypendyjnej imienia Henryka Janki w celu uczczenia pamięci tego męża zasług niepospolitych, na który to cel zebrano kwotę 55 zł. w. a.

Dr. Jan Pawlikowski miał w roku ubiegłym kilka nader cennych wykładów na Walnych Zgromadzeniach Oddziału. Prelegent dotykał kwestyi bardzo żywotnych dotyczących postępu rolnictwa. W sposób wyczerpujący przedstawiał różne metody konserwacyi paszy, wyjaśniał w jaki sposób postępywać należy, ażeby możliwie najlepiej wyzyskać zapasy siana i słomy, które z powodu kłęski posuchy są bardzo szczupłe, mówił o sposobach zaoszczędzenia słomy na ściólkę, o ściółce ziemnej, o racjonalnem traktowaniu nawozu stajennego, zdawał też sprawę o spostrzeżeniach swoich na wystawie rolniczej w Magdeburgu i t. d., za co też Rada składa Mu niniejszem szczere podziękowanie.

Rada wystarała się o jeden ul z pszczołami i odstąpiła takowy bezpłatnie szkole ludowej w Pnikucie w celu zaprowadzenia tamże nauki pszczelnictwa.

W sprawie zeszłorocznej klęski nieurodzaju wniosła Rada memoriał do c. k. Ministerstwa skarbu i Namiestnictwa o zarządzenie likwidacyi szkód z urzędu — a także o ryczałtowy opust podatku gruntowego bez komisyjonowania lecz na podstawie przeciętnej cyfry ubytku, którą c. k. galic. Towarzystwo gospodarskie z dat statystycznych w kraju zebranych wypośredkować zdoła, wreszcie o rozłożenie zaległości podatkowych na spłaty ratami bez pobierania procentów zwłoki.

Rada wniosła petycję do Wysokiego Sejmu o wyjednanie u Rządu bezpłatnego rozdawnictwa soli bydłowej gospodarzom ubogim, zaś umożliwienie gospodarzom zamożniejszym nabywania tej soli w tym roku klęski po cenach przystępnych.

Za staraniem Rady i przy pomocy Komitetu urządzony został w mieście Przemyślu jednodzienny popularny wykład o weterynaryi, na który Rada gospodarska zaprosiła prelegenta dra Barańskiego, profesora przy szkole weterynaryi we Lwowie. Na wykład ten zgromadziło się bardzo wielu słuchaczy włościan, do czego tutejsze c. k. Starostwo przyczyniło się bardzo skutecznie.

Dr. Barański, żywym a przystępnym dla słuchaczy słowem, wzbudził wielkie zainteresowanie u włościan, którzy słuchali wykładu ze skupioną uwagą i prosili prelegenta o różne wyjaśnienia tak co do chorób jak i sposobu leczenia i dopiero samym zmrokiem rozeszli się do domów.

Obrót funduszków wynosił w r. 1889: Przychód złr. 808 ct. 80. Rozchód zł. 899 ct. 57, przeto niedobór wynosi: 90 złr. 77 ct. w. a.

Oprócz tego ma Oddział inne jeszcze fundusze wynoszące kwotę 465 złr. 75 ct. w. a.

13. Oddział Przemyślański.

(Powiat Przemyślany).

Przewodniczący: P. T. Wybranowski Aleksander. **Zastępca:** P. T. Czerkawski Władysław. **Członkowie Rady:** P. T. Karasiewicz Antoni, Stormke Floryan i Wybranowscy Stanisław i Roman.

Oddział odbył dwa Walne zebrania oraz kilka posiedzeń Rady.

Oddział otrzymał w tym roku subwencje na stacye buhai, a to: na dwie stacye subwencyjne, w Janczynie i Czupernosowie i na jedną subwencyjonowaną w Przemyślanach, oraz na odczyt Dra Barańskiego, który odbył się z wielkiem powodzeniem przy niezwykle licznej liczbie słuchaczy z całego powiatu.

Z własnych funduszków sprowadził Oddział w miesiącu Kwietniu z krajowej szkoły ogrodniczej w Czernichowie 100 sztuk szczepów jabłoni i grusz po cenie zniżonej 25 centów za sztukę 3—4 letnią. Drzewka te rozdano pp. nauczycielom szkół ludowych i włościanom zamożniejszym, znanym Oddziałowi ze swojej troskliwości o ogrody owocowe.

Z subwencji uzyskanej jeszcze w roku 1887 na podniesienie chowu rasowej trzody chlewnej zakupiono dwie pary rasy Yorkshire, od których przychowek pomiędzy członków rozdzielono. Pomimo ubytku, poniesionego w roku 1889 w skutek panującej w kraju zarazy, posiada Oddział jeszcze dwie pary trzody do rozdania.

Niewliczając subwencyj, posiadał Oddział przy zamknięciu kasowym swego dochodu 196 zł., z czego po strąceniu rozchodu zaledwo kilkadziesiąt zł. lecz niestety jako zaległość na członkach pozostało. Zaległości te urosły w roku 1889 więcej niż kiedykolwiek, bądź to w skutek opieszałości członków, bądź też w skutek tegorocznego nieurodzaju.

Dodać jeszcze należy, że w celu przysporzenia sobie członków ze stanu włościańskiego, zniżył Oddział roczne wkładki z 2 zł. na 1 zł., przezco działalność Oddziału staje się skuteczniejszą.

14. Oddział Rohatyński.

(Powiat Rohatyn).

Przewodniczący: P. T. Bittner Jakób. **Zastępca:** P. T. Torosiewicz Mikołaj. **Członkowie Rady:** P. T. Aksentowicz Józef, Hirsch Franciszek, Krzeczunowicz Aleksander, ks. Makohoński Józef, Różański Feliks, Tustanowski Michał.

W ciągu roku 1889 odbyły się 2 Walne zebrania i 5 posiedzeń Rady. Na zebraniach tych, ożywionych roztrząsaniem doniosłych spraw gospodarskich, był osobisty udział członków, niestety, nie zbyt liczny. Chwilowa ta może apatia usunięta zostanie w przyszłości dodatnimi czynnościami Oddziału Towarzystwa, które niepoślednie miejsce w kraju zajmować winno.

Z czynności ważniejszych załatwiono co następuje:

Wniesiono petycję do c. k. Ministerjum Oświaty w Wiedniu w sprawie utworzenia fakultetu rolniczego przy uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie.

Wniesiono petycję do Sejmu krajowego o udzielenie zapomogi dla ludności i soli dla bydła z powodu klęski nieurodzaju.

Wniesiono petycję do Sejmu krajowego w sprawie zmiany ustawy o zarazie pyskowej i racicowej, a mianowicie proponowano, by takowa w danych wypadkach mogła być szczepioną.

Wniesiono przedstawienia do odnośnych władz w sprawie zbytecznego a tak szkodliwego zamykania targów i jarmarków z powodu zarazy pyska i racie.

Poruszono myśl zaprowadzenia szpichlerzy gromadzkich w gminach tutejszego powiatu i odniesiono się z przedstawieniem do Wydziału Rady powiatowej o wyznaczenie bądź funduszków istniejących dla ubogich na zakupno zboża, bądź zapomogi na nasienie dla włościan, by w jesieni roku następnego odsyp zboża do szpichlerzy gromadzkich był uskuteczniany.

W sprawie tępienia chwastów, szkodliwych według ustawy, domagano się interwencji c. k. Starostwa i Wydziału Rady powiatowej ze skutkiem pomyślnym.

Oddział otrzymał z Komitetu fundusze na 4 stacye buhai dla użytku krów włościańskich za rok 1889 a na rok następny wyjednał subwencye na 5 stacyi buhai i jedną stacyę owiec zarodowych rasy wołoskiej.

Z funduszu Oddziału udzielono na stypendya imienia ś. p. Henryka Janki zł. 10 a na stypendya imienia Henryka Strzeleckiego zł. 5, przyczem członkowie złożyli składkę na fundusz pierwszy zł. 14, na fundusz drugi zł. 5.

Z funduszu Oddziału udzielono także zł. 50 na zakupno mączki kościanej, która na gruntach jałowych na próbę pod pszenicę została użytą.

Oddział zajął się sprowadzeniem ze Stanisławowa pudrety dla kilku członków w celu uskutecznienia prób nawozowych. Postanowiono także w roku następnym sprowadzić łubin niebieski dla zrobienia prób w przedplonie pod pszenicę i w tym celu Rada Oddziału ogłosiła, że może dostarczyć członkom na żądanie rozprawę o uprawie i użytku łubinu.

Na wezwanie c. k. Starostwa udzielił Oddział w sprawie korcunku lasów w Lipicy górnej odmowne orzeczenie, z wyjątkiem wąskiego pasu ziemi, dla kultury lasowej nieużytecznej.

Oddział czynił starania w celu sprowadzenia słomy z Rumunii, jednakże z powodu obawy zawleczenia zarazy, cen wygórowanych i cła, starania te nie odniosły pomyślnego skutku.

Bibliotekę Oddziału na nowo uporządkowano i postanowiono na rok 1890 zakupić encyklopedyę rolniczą i prenumerować: Gazetę rolniczą, Rolnika i Hodowcę, pisma wychodzące w Warszawie, poznańskiego Ziemiańca, tudzież pisma wychodzące we Lwowie: Rolnika, Bartnika, Przegląd weterynaryjny, Przewodnik Kółek rolniczych, Gazetę wiejską, Sylwana i Łowca, a to w celu popierania użytecznych wydawnictw w dziale gospodarskim i rozpowszechnienia tychże między członkami.

Na walnem zebraniu Oddziału odczytano artykuł o myszach i szkodnikach polowych, zalecający tępienie myszy corocznie i oszczędzanie lub ochronę zwierząt i ptactwa, które myszami polnemi się żywią.

Wreszcie na wezwanie Komitetu w sprawach: pokładów torfu, dostawy drzewa dla armii, wywozu owsa i paszy za granicę, ubytku plonów z powodu nieurodzaju, grudy w stajniach opasowych, dat statystycznych i innych, złożył Oddział odnośne sprawozdania, lub zamianował delegatów dla załatwienia spraw Oddziałowi poruczonych.

Fundusze Oddziału wynosiły z początkiem roku 647 zł. 83 ct. z końcem roku 1073 zł. 68 ct.

15. Oddział Rudecki.

(Powiaty: Rudki, Gródek).

Przewodniczący: P. T. Rayski Albin. **Zastępca:** P. T. Śmiałowski Bolesław. **Członkowie Rady:** P. T. Agopsowicz Stanisław, Gizowski Kazimierz, ks. kan. Kamiński Michał, Kurek Kazimierz, Noel Adam.

Rada Oddziału zbierała się cztery razy, zaś Walne Zgromadzenie dwa razy, a to w Rudkach i w Sądowej Wiszni, a w obu razach bardzo licznie.

Na Zgromadzeniu w Rudkach uchwalono poruszyć potrzebę reformy naszego mleczarstwa na Radzie ogólnej we Lwowie.

Na drugim Walnem Zgromadzeniu przeprowadzono obszerną dyskusję nad wielkim brakiem paszy i nędzą grożącą włościanom z powodu posuchy i postanowiono w tej sprawie petycyonować do Sejmu i Rządu, żądając opustów podatkowych i zapomogi. Na tem Zgromadzeniu rozdzielono także kilkanaście nagród pieniężnych długoletnim sługom gospodarskim.

Rada Oddziału i osobna do tego wybrana Komisya starały się gorliwie o wprowadzenie w życie fundacyi stypendyjnej imienia ś. p. Henryka Janki, przyczem uważa Rada za swój obowiązek zaznaczyć, że najczynniejszym w tej sprawie był długoletni członek naszego Oddziału ś. p. Józef Greliński, który myśl tę podniósł i gorąco aż do chwili zgonu popierał, — a nawet umierając przekazał liczną w tej sprawie prowadzoną korespondencję przewodniczącemu Oddziału jakby z poleceniem dalszego w tym kierunku działania.

Ogólna suma funduszu stypendyjnego wynosi obecnie 2.800 zł. Papiery wartościowe zostały już zakupione, akt fundacyjny wniesiony do Namiestnictwa, a stypendyum wejdzie niebawem w życie. W myśl uchwały Walnego Zgromadzenia Oddziału zostanie odpis aktu fundacyjnego uroczyście wręczony Pani Katarzynie z Łępkowskich Jankowej, wdowie po ś. p. Henryku Jance, której przysłużyć też będzie dożywotnie rozdawnictwo stypendyum. Wręczenie to nastąpi na wiosnę b. r., o czem wszystkie Rady Oddziałowe zawiadomione zostaną.

Liczba członków włościan zwiększyła się znowu w roku ubiegłym, natomiast z ubolewaniem wspomnieć należy o zupełnej obojętności dla spraw Oddziału części członków z inteligencji, którzy niezgłosiwszy swego wystąpienia. od lat kilku zaprzestali opłacać wkładki. Rada Oddziału postanowiła wykreślić zaniedbujących się z listy członków, chcąc tym sposobem oszczędzić Oddziałowi wydatków przy wypłacaniu obowiązkowej należności Komitetowi.

Stacyi buhajów było w tym roku 9, a to cztery subwencyjne z buhajami będącymi własnością Towarzystwa, mianowicie w Chorośnicy, Mokrzanach wielkich, Szeszerowicach, Rudkach, zaś pięć subwencyjonowanych z buhajami w posiadaniu prywatnych, mianowicie w Komarnie, Dołhomoskiskach, Dąbrowicy, Sucheji Woli i Hoszanach. Rozplodniki były rasy oldenburskiej pół lub pełnej krwi.

Na Walnych Zgromadzeniach wylosowuje się jak zwykle znaczna liczba różnych w gospodarstwie potrzebnych sprzętów i narzędzi rolniczych.

Podług bieżącej liczby protokołu załatwiono 75 spraw.

Stan funduszków jest następujący: Przychód 2.240 zł. 6 ct., Rozchód 1.547 zł. 88 ct. Pozostałość kasowa z dniem 31. Grudnia 1889 r. 692 zł. 18 ct. Fundusz żelazny Oddziału 980 zł. 3 ct.

Nadto zalega z wkładkami po koniec Grudnia 1889 r. 41 członków z kwotą 390 zł.

16. Oddział Samborski.

(Powiaty: Sambor, Staremiasto, Turka).

Przewodniczący: P. T. Balicki Ludwik. **Zastępca:** P. T. Barański Karol. **Członkowie Rady** P. T. Jędrzejowicz Karol, Serwatowski Maciej Zenon, Tworkowski Stanisław.

Oddział Tow. gosp. odbył w roku 1889 jedno Ogólne Zgromadzenie.

Największą pozycję dochodu stanowiły przesłane z Komitetu pieniądze za stacye buhai w kwocie 238 zł. 80 ct., które właścicielom stacyj wypłacone zostały. Wypłacono także II. ratę do Banku Ziemińskiego w Poznaniu w kwocie 150 zł. na jedną akcyę, którą Rada Oddziału subskrybowała.

Przychód wynosił w 1889 r. 564 zł. 49 ct., zaś rozchód 426 zł. 25 ct., pozostaje przeto 138 zł. 24 ct.

17. Oddział Sanocki.

(Powiaty: Sanok, Lisko).

Przewodniczący: P. T. Janowski Zygmunt. **Zastępca:** P. T. Wiktor Kazimierz. **Członkowie Rady:** P. T. ks. Czaszyński Franciszek, Dydyński Kanty, Gniewosz Feliks, Janowski Ferdynand, Morawski Władysław, Reicenstein Alfons, ks. Stasicki Bronisław, Słonecki Duklan, Wasilewski Wojciech, Wasilkowski Edmund, Żurowski Wiktor.

W ciągu roku 1889 odbył Oddział 3 Walne zebrania i 7 posiedzeń Rady.

Uchwalono budżet na rok 1889, sprawdzono zamknięcie rachunków za r. 1888 i wybrano delegatów na Radę ogólną galic. Towarzystwa gospod. we Lwowie, udzielając im wnioski na Radzie ogólnej podnieść się mające.

Wniesiono petycyę do Rady Państwa w sprawie wykupna propinacyi.

Przedłożono Komitetowi wnioski subwencyjne na rok 1890.

Zwinięto stacyę subwencyjnego buhaja w Tyrawie wołoskiej, a urządzono natomiast stacyę subwencyjonowanego buhaja.

Poczyniono stosowne kroki względem tworzenia stowarzyszeń, mających na celu bezpośrednią dostawę płodów rolniczych dla c. k. armii.

Zakupiono kosztem funduszu Tow. gospod. bronę Acme, celem wypróbowania i ewentualnego zalecenia tejże gospodarzom rolnym do nabycia.

Odnoszono się do Dyrekcyi kolei państw. w Krakowie w sprawie przeniesienia przestanku kolejowego z lewego na prawy brzeg rzeki Wisłoka w Besku.

Poczyniono stosowne kroki w sprawie urządzenia domu składu produktów rolniczych w Sanoku.

Sprzedano nieplodnego buhaja subwencyjnego, będącego na stacyi w Płonnej.

Czyniono stosowne kroki gdzie należy, względem przyścia w pomoc ludności z powodu klęski nieurodzaju przez posuchę w r. 1889 i wniesiono prośbę o wyjednanie u wys. Rządu ryczałtowego opustu podatku gruntowego oraz zniżenia cen soli.

W sprawie założenia szkoły parobków w Sanocko-Liskim Oddziale a mianowicie w Nowosielcach-Gniewosz poczyniono stosowne starania.

Przedsięwzięto wybór przewodniczącego i członków Rady Oddziału Sanocko-Liskiego.

Odniesiono się do posłów Sejmu Ziemi sanockiej, aby interesa rolników i kraju zawsze i wszędzie bronili.

Przedłożono Komitetowi wykazy latowania krów włościańskich z 9 stacyi, a to z 5 subwencyjnych, a 4 subwencyjonowanych za okres 1888/9 — również przedłożono Komitetowi wnioski na urządzenie takich stacyi w okresie 1889/90.

Oddane obowiązkowo przez pp. Feliksa Gniewosza i Józefa Jordana dwa knurki rasy Yorkshire sprzedano w drodze licytacji za kwotę 8 zł. 5 ct, którą to kwotę, wraz z kwotą 15 zł. przez p. Komornickiego gotówką za knurka złożoną, lokowano na książeczkę w Kasie Towarzystwa zaliczkowego w Sanoku na cel podniesienia chowu trzody chlewnej.

Spraw zapisanych w protokole podawczym było 115.

Przychodu ogółem było	1.283 zł. 02 ct.
Rozchodu	"	"	.	.	1.274 " 24 "
Pozostało z końcem roku 1889 w gotówce	8 zł. 78 ct.
Nadto złożone są na 3 książeczki w kasie powiatowego Towarzystwa zaliczkowego w Sanoku rozmaite fundusze, wynoszące kwotę	719 zł. 12 ct.
Wartość narzędzi rolniczych	80 " 12 "
Zaległości po koniec r. 1889	351 " 25 "

18. Oddział Stanisławowski.

(Powiaty: Stanisławów, Bohorodczany, Nadwórna).

Przewodniczący: P. T. Jaroszyński Zygmunt. **Zastępca:** P. T. Czołowski Aleksander.
Członkowie Rady: P. T. Burzyński Jan, Jabłonowski Józef, Rodakowski Aleksander, Stojowski Zdzisław.

Rada Oddziału Tow. gosp. załatwiła w ciągu 1889 r. podług protokołu czynności 142 ekshibitów spraw bieżących, z których ważniejsze wymienia.

Na podstawie uchwały Komitetu galic. tow. gosp. ustanowiono w obrębie Oddziału 10. stacyi reproduktorów w celu poprawy rasy bydła włościańskiego, a mianowicie 7 stacyi subwencyjonowanych z własnymi buhajami, zaś 3 stacye subwencyjne z buhajami przez Komitet zakupionymi.

Subwencyjonowane stacye umieszczono:

W Kamiennej, Cucyłowiu, Ladzkim, Klubowcach, Pałahiczach, Skopówce, Pukasowcach.

Z tych stacyi korzystało 31 gmin i zostało odlatowanych 420 krów, przeważnie włościańskich. Subwencyjne stacye umieszczono:

W Bohorodczanach, Kołodziejówce i Siedliskach.

Z tych stacyi korzystało bydło włościańskie z 9-ciu włości i odlatowano krów 158. Razem zostało odlatowanych krów 578 i Komitet wypłacił subwencji: 693 zł. 60 ct.

Rada zaznacza pomyślny rozwój chowu i poprawy rasy bydła (Bern-Simmenthal) niemniej rozbudzające się coraz bardziej u włościan zamiłowanie do racjonalnej hodowli bydła, co w niemałym stopniu przyczynia się do podniesienia dobrobytu stanu włościańskiego, poprawnej bowiem rasy bydło jest poszukiwane i za trzykrotnie wyższą cenę zbywane.

Z funduszków subwencyjnych uzyskano dwie chlewnie trzody rasy Yorkshire, każda składająca się z knurka i dwóch loszek, z których jedna w Błudnikach, a druga w Kołodziejówce zostały ustanowione w warunkach instrukcją wskazanych.

Z funduszków subwencyjnych uzyskano kwotę zł. 500 na zakupno w r. 1890 maszyny do wyrabiania drenów.

Z funduszków subwencyjnych, w kwocie 200 zł. udzielonych, odbył się w Stanisławowie kurs nauki kucia koni, połączony z popularnym wykładem weterynaryi; w nauce wzięło udział 33 kowali z wszystkich trzech powiatów, w obręb Oddziału wchodzących.

Z funduszków subwencyjnych przez Wys. Wydział krajowy udzielonych, odbyły się jednolite pouczania z dziedziny weterynaryi przez profesora Dr. Antoniego Barańskiego, a mianowicie w Haliczu w obec 93, w Bohorodczanach 71, w Stanisławowie 61 słuchaczy, przeważnie włościan.

Przedłożono Komitetowi umotywowane wnioski na udzielenie subwencji na r. 1890 w kwocie 1.620 zł.

Złożono c. k. starostwu w Stanisławowie zaopiniowanie w sprawie korczunku lasu w Krymidowie i c. k. starostwu w Nadwórnii w sprawie korczunków w Majdanie (Łomadzyn) i Majdanie granicznym.

Czyniono w Komitecie starania w celu uzyskania subwencji na przeglądową wystawę bydła włościańskiego, na które komitet dla braku funduszy odmownie odpowiedzieć był zniewolony.

Poczyniono odpowiednie starania do obesłania wystawy zwierząt domowych, projektowanej we Lwowie, a zaniechanej z powodu podówczas panującej zarazy pyska i racic u bydła.

Złożono Komitetowi obszerne sprawozdanie o klęsce nieurodzajów przez posuchę spowodowanych.

Złożono Komitetowi sprawozdanie, czyli wyjaśnienie o uprawie cykoryi w okolicach tamtejszych.

Udzielono c. k. starostwu w Nadwórnii żadaną opinię o nadesłanym planie nauki o gospodarstwie, przedłożonym c. k. starostwu przez nauczyciela ludowego w gminie Krasna, pana Janellego.

Złożono Komitetowi Tow. gosp. sprawozdanie z czynności Rady Oddziału z okresu 15tolecia, to jest od 28. Sierpnia 1874, do 28. Czerwca 1889 r.

W ciągu 1889 r. zwołała Rada Oddziału trzy walne zebrania członków Oddziału, z których jedno w miesiącu Marcu nie przyszło do skutku z powodu złych dróg, — zaś w łonie własnym odbyła cztery posiedzenia.

Ogólny przychód funduszy Oddziału wynosił w r. 1889 zł. 1.821 i ct. 16, zaś ogólny rozchód zł. 1.271 i ct. 14.

19. Oddział Stryjski.

(Powiaty: Stryj, Drohobycz, Żydaczów).

Przewodniczący: P. T. Włodzimierz Książ Puzyna. **Zastępca:** P. T. Julian br. Brunicki.

Członkowie Rady: P. T. Onyszkiewicz Adam, ks. kan. Popowicz Hilary, Skarzyński Fortunat.

Walnych Zgromadzeń odbyto dwa; na pierwszym, odbytem wobec 11 członków roztrząsano i uchwalono między innymi poczynienie kroków około urządzenia w najbliższym trzyleciu wystawy okręgowej w Stryju, polecono delegatom podnieść kilka spraw ekonomicznych na Walnym Zgromadzeniu we Lwowie, nakoniec rozlosowano między obecnych członków część na ten cel zakupionych przedmiotów. Na drugim, wobec 8 członków odbytem posiedzeniu załatwiano tylko sprawę grożącej klęski spowodowanej nieurodzajem i posuchą.

Stacyi buhai subwencyonowanych posiadał Oddział 3: zupełną w Podhorcach, niezupełne w Lisiatyczach i Dzieduszyczach małych.

Chlewnię zarodową założono w Podhorcach i sprowadzono z Schwechat od Ant. Drehera knurka i 2 loszki wielkiej rasy Yorkshire, a oprócz tego pośredniczył Oddział w zakupie buhai dla członków.

Jak w roku 1888 utrzymywano i w r. 1889 na składzie towary powroźnicze z Radymna i żelazne, jakoto ufnale, ocyle, sierpy, kosy i widły. Ruch w tym kierunku był jednak nader mały, bo tylko kilku członków kupowało sprowadzone towary; pomimo znacznego opustu w cenie kupowano przedmioty tego rodzaju u miejscowych handlarzy, płacąc wyższe ceny za lichy towar. Wobec tego postanowiła Rada po wyprzedazy obecnego zapasu składować.

Oddział prowadził w imieniu kilku członków pertraktacje w celu sprowadzenia do robót letnich górali tatrzańskich, aby zapobiedz brakowi robotnika, zamiar spełzył jednak na niczem wobec niekorzystnych stosunkowo żądań.

Od firmy Ph. Mayfarth et Comp. z Wiednia sprowadzono na próbę prasę systemu Blunt'a do zielonej karmy, ustawiono ją w Strzałkowie i zakiszono na próbę plon z 2 morgów zielonej kukurudzy „La Plata“; rezultat był zadowalniającym pomimo niedokładności w robocie i nienajlepszego, bo starego materiału. Sprawy Oddziału załatwił Wiceprezes podobnie jak w roku ubiegłym.

Obrot funduszów był następujący:

Przychód wynosił gotówką i papierami	.	.	.	2.072 zł. 37 ct.
Rozchód	„	„	„	1.115 „ 74 „
Stan kasy na rok 1890	.	.	.	956 zł. 63 ct.

Oprócz tego zalega na członkach 71 zł., zaś towary powroźnicze i żelazne przedstawiają wartość 170 zł. 68 ct.

20. Oddział Tarnopolski.

(Powiaty: Tarnopol, Trembowła, Skalał, Zbaraż).

Przewodniczący: P. T. Vivien Jan. **Zastępca:** P. T. Garapich Michał. **Członkowie Rady:** P. T. Fedorowicz Tadeusz, Glogier Konrad, Kierski Stanisław, Kieszkowski Jacek, Malczewski Włodzimierz, Mieczysław hr. Piniński, Rozwadowski Bronisław, Sozański Aleksander.

W roku ubiegłym odbyły się dwa ogólne Zebrania członków oraz trzy posiedzenia Rady. Z ważniejszych czynności Rady wymieniamy następujące:

Uzyskawszy za pośrednictwem Komitetu na odbycie popularnych wykładów z weterynaryi subwencyę ministeryalną w kwocie 150 zł., krajową w ilości 170 zł. i subwencyę Wydziału pow. Zbarazkiego 200 zł., urządziła Rada Oddz. w roku ubiegłym 10-dniowy kurs weterynaryi w Zbarażu od 2. do 12. Lutego. Zgromadzonych było 85 słuchaczy, przeważnie włościan. Wykładał dr. Antoni Barański z zastosowaniem pouczenia do szczególnych właściwości Podola a końcowy popis dowiódł, ile korzyści z tych wykładów wynieśli włościanie słuchacze, za co mu też gorącemi słowami dziękowali.

Sprawa zastąpienia drzewa opałowego torfem, w którego liczne pokłady okolice Podola obfitują, spowodowała już przed kilku laty Radę Oddz. do wniesienia petycyi do Komitetu centr. o wyjednanie subwencyi u Ministerstwa rolnictwa na cele badań pokładów torfowych. Sprawa ta o tyle już postąpiła naprzód, że Ministerstwo rolnictwa mimo kilkakrotnych odmownych odpowiedzi zgodziło się na poparcie pewną subwencyą dochodzeń i badań pokładów torfowych i zażądało wskazania odpowiedniej osobistości fachowej do przeprowadzenia tych badań. Jako taką przedstawił Komitet centralny Ministerstwu p. Jana Blautha, inżyniera bióra melioracyjnego przy Wydziale krajowym; a że Komitetowi centralnemu deklaracye 30 właścicieli z opisaniem położenia i przestrzeni pokładów tutejszych okolic przesłano, żywi Rada Oddziału niepłonną nadzieję, że przy jej usilnem staraniu i okazaniem już ze strony Komitetu centralnego gorliwym poparciem tej sprawy, badania te w roku przyszłym przeprowadzone będą z wielką tak dla interesowanych, jak i pośrednio dla całego Oddziału korzyścią.

Podniesioną została myśl założenia spółki mleczarskiej w okolicy Grzymałowa, gdzie na przestrzeni w promieniu 10 kilometrów stan krów utrzymywanych wynosi około 500 sztuk, a mleko świeże po cenie 2½ do 3 centów za liter z trudnością znajduje odbiorców. Projektowi temu przyrzekł Komitet centralny gorące poparcie i nadesłał Radzie Oddz. tak statuta takichże spółek związanych w innych prowincjach monarchii, jak i kosztorysy ewentualnych wkładów na budynki i inne przyrządy. Z powodu kłębki nieurodzaju w tamtej okolicy sprawa ta nie była dalej omawianą, będzie jednakowoż na nowo podjętą na najbliższem ogólnem Zebraniu członków Oddziału.

Rada Oddziału skonstatowała fakt, iż w handlu pojawia się znaczna ilość spirytusu, od którego producenci podatku nie opłacili, a który obniża cenę spirytusu opodatkowanego. To spowodowało Radę Oddziału do wniesienia petycyi do J. E. Ministra Skarbu o zarządzenie ściślejszej

jeszcze kontroli nad zakładami spirytus produkującymi. Na petycję naszą raczył J. E. Minister Skarbu odpowiedzieć, że poleca ponownie organom wykonawczym ścisły nadzór nad zachowaniem przepisów obowiązującej ustawy przez producentów, ale nadto w razie dostrzeżonego przekroczenia jak najściślejsze dochodzenie i wymierzenie odpowiedniej kary wedle brzmienia ustawy.

Z pierwszej fabryki koncentrowanego nawozu bydłowego w Temeszwarze otrzymała Rada Oddziału 7 ctm. takiegoż nawozu i rozdała takowy kilku członkom Oddziału celem robienia doświadczeń na oziminie, a widoczne z wiosną rezultaty poda do ogólnej wiadomości w Rolniku.

Jak w r. 1888, tak i w r. 1889 istniejące dwie stacye doświadczalne w obrębie Oddziału dla kartofel u Wgo Michała Garapicha, a dla owsa i jęczmienia u Wgo Tadeusza Fedorowicza, nie ustawały w dalszych próbach, tym razem jednakowoż już tylko z plonami nasion importowanych w r. 1888. Rezultaty dokonanych prób z kartoflami, jęczmieniem i owsem w r. 1889 będą podane w Rolniku. Na próbę sprowadził Oddział ze Szlązka 1 ctm. żyta „Schlausteller Roggen“, który wziął na stacyę p. Tadeusz Fedorowicz

W ogólnej akcji przez cały kraj na rzecz Banku poznańskiego podjętej mógł Oddział Tarnopolski przy szczupłych swych funduszach bardzo tylko skromny wziąć udział przesłaniem kwoty 155 zł. na zakupno $\frac{1}{4}$ części akcji.

21. Oddział Tłumacki.

(Powiat Tłumacz).

Przewodniczący: P. T. Doschot Oktaw. **Zastępca:** P. T. ks. Szeparowicz Abdyasz. **Członkowie Rady:** P. T. Abgarowicz Antoni, Ładomirski Konstanty, P. T. Juljan książ Puzyra.

W roku 1889 odbyły się 3 Walne Zgromadzenia, zaś cztery posiedzenia Rady Oddziału. Dwa Walne Zgromadzenia nie przyszły do skutku dla braku kompletu.

Otrzymane od Komitetu 2 stacye subwencyjne i dwie subwencyonowane rozdzielone zostały z uwzględnieniem gmin i okolic w ten sposób, iż 2 całe stacye subwencyonowane podzielono na 4 półstacye. Jedna stacya subwencyjna w Petryłowie została w ciągu roku za przyzwoleniem centralnego Komitetu wskutek nieodpowiedniego rozplódnika zwinięta.

Wszelkim odezwom i okólnikom centralnego Komitetu starał się Oddział w zupełności zadość uczynić.

Przychód wynosił w roku 1889 sumę 107 zł. 49 ct., zaś rozchody wykazują sumę 35 zł. 90 ct., pozostałość kasowa 71 zł. 59 ct.

22. Oddział Złoczowski.

(Powiat Złoczów).

Przewodniczący: P. T. Wasilewski Antoni. **Zastępca:** P. T. Oertyński Kazimierz. **Członkowie Rady:** P. T. Aulich Albert, Mazewski Jan, Rossowski Michał, Schnell Oskar, Wierzchlejski Bolesław, Wikarski Leon.

W roku ubiegłym odbyło się jedno Walne Zgromadzenie członków i także tylko jedno posiedzenie Rady Oddziału, a to wskutek nieszczęśliwego zbiegu różnych okoliczności, które zmuszały odwoływać zapowiedziane już Zebrania. Rada żywi jednak niepłonną nadzieję, że rok 1890 będzie dla rozwoju Oddziału o wiele pomyślniejszym.

Głównym przedmiotem wszelkich obrad była zawsze tak nieszczęśliwie pomyślana Ustawa gorzelniana i jej straszne skutki, rujnujące nas do szczytu, a wynikiem dalszym tych narad był

zjazd już w Styczniu 1890 odbyty, na którym uchwalone wnioski w sprawie ustawy gorzelnianej przedłożono Szanownemu Komitetowi.

Jak w latach poprzednich tak i w roku 1889 odbyły się za staraniem Rady popularne wykłady dla włościan w 9 ciu gminach. Wykłady te cieszyły się nadzwyczajnem powodzeniem — udział słuchaczy włościan był wszędzie nader liczny. Gdy subwencya przyznana nam przez Szanowny Komitet w kwocie 100 zł. na pokrycie wydatków nie wystarczyła, przeto przewyżkę wydatków w kwocie 74 zł. 95 ct. pokrył Oddział swojemi funduszami.

Rada Oddziału zakupiła kilka dziełek treści rolniczej celem pomnożenia Biblioteki Oddziału.

Rada zaznacza z żalem że dla braku funduszy nie mogła w roku tym urządzić wystawy przeglądowej bydła włościańskiego.

W roku 1889 posiadał Oddział 7 stacyi buhajów subwencyonowanych; na rok 1890 pozostają te same stacye.

Wszelkim Odezwoom i Okólnikom Komitetu starała się Rada zadość uczynić.

Przychód kasowy wynosił w roku 1889	.	.	.	1.076 zł. 74 ct.
Rozchód	„	„	„	755 zł. 65 ct.
Pozostałość kasowa na rok 1890	.	.	.	321 zł. 09 ct.

23. Oddział Żółkiewski.

(Powiat Żółkiew).

Przewodniczący: P. T. Starzyński Tadeusz. **Członkowie Rady:** P. T. Gorecki Włodzimierz, Rozwadowski Eugeniusz, ks. Sanocki Aleksander.

W ciągu roku odbyły się dwa Walne Zgromadzenia członków Oddziału i cztery posiedzenia Rady gospodarzezej.

Oddział utrzymywał trzy stacye buhajów subwencyonowanych dla użytku włościan i uzyskał od c. k. Komitetu Towarzystwa gospodarskiego na rok przyszły subwencję na taką samą ilość stacyj.

Staraniem Oddziału odbył się w Żółkwi popularny odczyt prof. Barańskiego o zarazie pyska i racic w celu pouczenia włościan o sposobie leczenia tych chorób i zapobiegania szerzącej się zarazie. Odczyt odbył się przy współudziale wielkiej liczby włościan i ku ich zadowoleniu

Oddział zakupił z własnych funduszy rozmaite nasiona za kwotę 54 zł. i rozlosował takowe pomiędzy swoich członków; także sprowadzono i rozdano nasienie lnu pomiędzy drobnych plantatorów.

Oddział odnosił się do c. k. władz rządowych i władz autonomicznych w sprawie podatków gorzelnianych, w sprawie opustu podatku gruntowego z powodu klęski nieurodzaju, w sprawie zarazy pyska i racic, w sprawie braku paszy i zakazu wywozu tejże za granicę, w sprawie taryf kolejowych, w sprawie otwarcia targów i jarmarków na bydło.

C. k. Komitetowi Towarzystwa gospodarskiego przesłano wykazy ubytku siana, paszy i ziarna w powiecie, jakoteż wykazy znajdujących się torfowisk, przydatnych do eksploatacyi.

Oddział udzielił swoim członkom informacji i ogłoszeń w sprawie dostaw dla wojska, utworzył w swej kancelaryi księgę ogłoszeń przedmiotów, będących u członków do zbycia, względnie do nabycia, uchwalił przyjmować księży z wkładką 2 zł rocznie, udzielił subwencji Komitetowi Kółek rolniczych i funduszowi ś. p. Henryka Janki, zażądał licznych subwencyj na rok przyszły i załatwił wszystkie inne sprawy bieżące, ogółem od l. 1. do l. 83. włącznie.

Stan kasy przedstawia się z dniem 1. Stycznia 1890 jak następuje:

Fundusz rezerwowy w książeczce Kasy Oszczędności 152 zł. a w książeczce Towarzystwa zaliczkowego bez doliczenia procentu 250 zł. Zaległości na członkach 95 zł., z których jednak jest 35 zł. prawdopodobnie nieściągalnych.

